

Βιώσιμη Ανάπτυξη

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ «ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ» 4-5|6|2022

ΚΕΙΜΕΝΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΛΕΞΑΚΗΣ

Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ
ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Με οδηγό το περιβάλλον εν μέσω κρίσεων

- Οι κυβερνητικές εξαγγελίες
- Οι ενστάσεις της αντιπολίτευσης
- Οι προκλήσεις για τους επιχειρηματίες
- Οι καινοτομίες και τα προγράμματα

Μοναδικός στόχος, η «επιστροφή» της φύσης

Συνηθίζεται την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος να συζητάμε για τα προβλήματα, τις συνέπειες και τις πιθανές λύσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Αυτή τη φορά, ας ξεκινήσουμε λίγο ανάποδα. Να προσπαθήσουμε να δούμε αν έχουμε καταφέρει να περάσουμε από τη θεωρία στην πράξη.

Πριν από κάποιες δεκαετίες εφαρμόστηκαν για πρώτη φορά στη χώρα μας, όπως και στην υπόλοιπη Ευρώπη, ειδικά μέτρα προστασίας, χαρτογραφήθηκαν περιοχές, μπήκαν περιορισμοί σε ανθρωπογενείς παρεμβάσεις, υπήρξαν απαγορεύσεις.

Ολοι γνωρίζουμε πως το τελευταίο διάστημα υπάρχουν αναφορές πολιτών, αλλά και δημοσιεύματα για τον υπερπληθυσμό ελαφιών στη Ρόδο και για αύξηση του πληθυσμού ελαφιών και λύκων στην Πάρνηθα. Μάλιστα, υπήρξαν και διαμαρτυρίες κατοίκων για εμφάνιση λύκων σε κατοικημένες περιοχές. Θετικές είναι και οι επιστημονικές αναφορές για το επίπεδο του πληθυσμού των θαλάσσιων θηλαστικών στις προστατευόμενες περιοχές στο Αιγαίο.

Χωρίς να σημαίνει ότι υπήρξε επιτυχία σε απόλυτο βαθμό, υπάρχουν κάποια θετικά αποτελέσματα, που μπορούν να μας κάνουν να αισιοδοξούμε. Και, επειδή παλαιότερα υπήρχε το σύνθημα για «επιστροφή στη φύση» ως λύση στα περιβαλλοντικά ζητήματα,

τώρα διαφαίνεται πως μπορεί να υπάρξει η «επιστροφή της φύσης» σε μια πρότερη κατάσταση, σε μια ισορροπία με τον άνθρωπο. Αρκεί, βέβαια, να συνεχίσουμε την προσπάθεια με ακόμα πιο εντατικούς ρυθμούς.

Σε αυτή τη φιλοσοφία κινείται η κυβέρνηση και το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Το ζητούμενο δεν είναι μόνο να θέτουμε αυστηρούς κανόνες και να τους τηρούμε. Είναι, επίσης, σημαντικό να υλοποιούμε έξυπνες περιβαλλοντικές μεταρρυθμίσεις. Χωρίς ιδεοληψίες οικολογικές ή κομματικές. Και, πάλι, θα αναφερθώ σε πράξεις.

- Με τον πανευρωπαϊκό πρωτοποριακό θεσμό «Απάτητα Βουνά» εντάξαμε σε καθεστώς αυστηρής προστασίας έξι από τα μεγαλύτερα και ομορφότερα βουνά της χώρας, τον Σμόλικα, την Τύμφη, τα Λευκά Όρη, το όρος Σάος, τον Ταΰγετο και το όρος Χατζή. Στις περιοχές αυτές απαγορεύεται κάθε νέα διάνοιξη δρόμου ή δημιουργία τεχνητών επιφανειών, για να προστατευθεί η μοναδική βιοποικιλότητά τους.

- Για το μυθικό βουνό του Ολύμπου εκδόθηκε Προεδρικό Διάταγμα και βρίσκεται πλέον σε καθεστώς αυστηρής προστασίας. Εχουν πια καθοριστεί οι όροι χρήσης γης και δραστηριοτήτων σε μια έκταση 235.620 στρεμμάτων με στόχο την προστασία του οικοσυστήματος.

- Υλοποιούμε το πρώτο Εθνικό Σχέδιο Αναδασώσεων που δημι-

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΜΥΡΑ***

ουργήθηκε στην ιστορία της χώρας μας, με χρηματοδότηση 150 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης. Θα πρασινίσουμε την Ελλάδα με 20 εκατ. δέντρα, που προέρχονται από δημόσια φυτώρια.

- Το επόμενο μεγάλο βήμα αφορά την προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας. Πραγματοποιούμε χαρτογράφηση και ολοκληρωμένη οριοθέτηση για τις «1.000 Παρθένες Παραλίες». Πρόκειται για παραλίες ανά την Ελλάδα, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, στις οποίες δεν υπάρχουν ανθρωπογενείς παρεμβάσεις και τεχνητές επιφάνειες και αποτελούν αναλλοίωτα κομμάτια φυσικής κληρονομιάς και ιστορίας βιοποικιλότητας.

- Στηρίζουμε ενεργά τη γαλλική πρωτοβουλία «Μεσόγειος, μια υποδειγματική θάλασσα έως το 2030», η οποία παρουσιάστηκε από τον ίδιο τον πρόεδρο Μακρόν πέρσι το φθινόπωρο, κατά τη διάρκεια του Παγκόσμιου Συνεδρίου της IUCN στη Μασσαλία, όπου συμμετείχε ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης. Η ελληνική κυβέρνηση δεσμεύτηκε για την ένταξη του 30% των ελληνικών θαλάσσιων σε καθεστώς προστασίας με το ένα τρίτο εξ αυτών σε καθεστώς απόλυτης προστασίας, όπου δεν θα επιτρέπεται η αλιεία.

- Επικαιροποιούμε και ψηφιοποιούμε τον Κόκκινο Κατάλογο, αποσκοπώντας στην καταγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης περισσότερων από 10.000 ειδών ζώων και το σύνολο των 7.000 ειδών φυτών που συναντώνται απ' άκρη σ' άκρη στην Ελλάδα. Την αξιολόγηση θα πραγματοποιήσουν περισσότεροι από 50 Έλληνες ζωολόγοι και 50 βοτανικοί επιστήμονες σε συνεργασία αντίστοιχα με την Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία και την Ελληνική Βοτανική Εταιρεία, εφαρμόζοντας τα πρότυπα της Διεθνούς Ενωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN), η οποία θα συμμετέχει επίσης στο έργο.

Αυτά είναι κάποια από τα βήματα που έχουν γίνει τα τελευταία τρία χρόνια για την προστασία του περιβάλλοντος. Εχουν γίνει και άλλα πολλά. Απαιτούνται ακόμα περισσότερα σε συνδυασμό με την αλλαγή της περιβαλλοντικής νομοτοπίας των πολιτών. Μόνο έτσι μπορούμε να στοχεύσουμε στην «επιστροφή της φύσης»!

*Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Εκδοση
της «Εφημερίδας
των Συντακτών»
Ιούνιος 2022

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Νικόλας Βουλέλης

**ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΣΥΝΤΑΞΗΣ**
Σωτήρης Μανιάτης

**ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟΥ**
Τάσος Παππάς

ART DIRECTOR
Λουίζα Καραγεωργίου
ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
Μαρία Ντούνη

Το δάσος μάς καλεί να το προστατέψουμε.
Κι εμείς το ακούμε!

Μαζί, με στόχο το περιβάλλον.

Η Alpha Bank, μέσα από μία δέσμη δράσεων για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και την προστασία του περιβάλλοντος γενικότερα, ανταποκρίνεται με αίσθημα ευθύνης στο κάλεσμα για την προστασία των δασών μας. Με τη δωρεά 6 πυροσβεστικών οχημάτων, σε Συλλόγους Εθελοντών Δασοπυροσβεστών σε Εύβοια, Πελοπόννησο και Αττική, συμβάλλει καθοριστικά στην αύξηση της επιχειρησιακής ικανότητας και της ασφάλειας των εθελοντικών μονάδων που επιχειρούν στο πεδίο.

ALPHA BANK

Η κλιματική αλλαγή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια απειλούν την ίδια την ύπαρξη της Ευρώπης αλλά και ολόκληρου του κόσμου. Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις αλλά και να καταστεί η ζωή των πολιτών της πιο εύκολη και ασφαλής, τα ευρωπαϊκά κράτη-μέλη συνήψαν την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία η οποία αναμένεται να μετατρέψει την Ε.Ε. σε μια σύγχρονη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και συνάμα ανταγωνιστική οικονομία, εξασφαλίζοντας μηδενικές καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050, οικονομική ανάπτυξη αποσυνδεδεμένη από τη χρήση πόρων, αλλά και ταυτόχρονα ότι κανένας πολίτης εντός των συνόρων της και καμιά περιφέρεια δεν πρόκειται να μείνουν στο περιθώριο.

Για να υλοποιηθεί όμως η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε μια σειρά προτάσεων με στόχο την προσαρμογή των πολιτικών της Ε.Ε. για το κλίμα, την ενέργεια, τις μεταφορές και τη φορολογία. Τελικός σκοπός είναι η μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990.

Στο πλαίσιο αυτό και τα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε. δεσμεύτηκαν να μετατρέψουν την Ε.Ε. στην πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρο έως το 2050. Κύριος σκοπός πλέον είναι η από κοινού μετάβαση όλων των κρατών-μελών σε μια πιο πράσινη Ευρώπη, πιο ψηφιοποιημένη αλλά και με πιο ανθεκτικές και συνεκτικές κοινωνίες ικανές να υπερασπίσουν και να προωθήσουν τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής.

Η Ευρώπη πλέον είναι έτοιμη να οικοδομήσει ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο που μπορεί να αντιμετωπίσει αυτές τις προκλήσεις και η χώρα μας πρέπει και μπορεί να πρωταγωνιστήσει σε αυτή τη νέα εποχή και να δείξει τον δρόμο και στα υπόλοιπα κράτη-μέλη.

ΕΣΠΑ 2021-2027

Έχοντας στη φαρέτρα μας πλέον το νέο ΕΣΠΑ 2021-2027, η χώρα μας αναμένεται να μετασχηματιστεί, εκσυγχρονίζοντας και καθιστώντας ανταγωνιστικό το επιχειρηματικό της περιβάλλον αλλά και ταυτόχρονα αμβλύνοντας τις κοινωνικές ανισότητες.

Η πράσινη μετάβαση λοιπόν αποτελεί πλέον έναν από τους κύριους στόχους για τη χώρα μας. Δεν μπορεί να θεωρηθεί άλλωστε τυχαίο ότι η Ελλάδα έχει ήδη καταφέρει να είναι η 6η χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε αριθμό eco-labeling, δηλαδή σε αριθμό οικολογικής σήμανσης προϊόντων και υπηρεσιών που ακολουθούν μια ιδιαίτερη αξία προστιθέμενη και πρόσβαση σε ανταγωνιστικές αγορές.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ

Με «πράσινη» σφραγίδα η «Ανταγωνιστικότητα»

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΑΚΙΡΗ***

Βασικοί στόχοι της πολιτικής της κυβέρνησης είναι η αναβάθμιση και διεύρυνση της παραγωγικής βάσης σε μια πιο πράσινη εποχή, η μεγέθυνση του τομέα της μεταποίησης, η διασύνδεση με τις διεθνείς αγορές και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, καθώς στόχος είναι να αυξηθούν οι συνολικές επενδύσεις και εξαγωγές ως ποσοστά του ΑΕΠ στο 24% και 68% μέχρι το 2030 από τις έως τώρα τιμές που ανέρχονται στο 12% και 37%, αντίστοιχα

Διαθέτουμε όμως και τομείς που έχουν ήδη σημαντικούς ρυθμούς πράσινης ανάπτυξης και έχουν τεράστιες προοπτικές να δημιουργήσουν εκρηκτικούς αναπτυξιακούς ρυθμούς στη χώρα μας και να προωθήσουν ταυτόχρονα την ομαλή μετάβασή της στη νέα πράσινη εποχή.

Παραθέτω ενδεικτικά τον τουρισμό, τα προϊόντα και τα τρόφιμα υψηλής αξίας με το ανάλογο οικολογικό και ποιοτικό σήμα, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τα πράσινα logistics. Στη χρηματοδότηση λοιπόν των πράσινων επενδύσεων η Κομισιόν αναμένεται να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στα χρόνια που έρχονται και εμείς οφείλουμε να είμαστε πρωταγωνιστές.

Στο πλαίσιο αυτό στο πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα», το γνωστό σε όλους ΕΠΑνΕΚ, που αναμένουμε να εγκριθεί τις επόμενες μέρες από τις κοινοτικές αρχές, γίνεται εκτενής αναφορά και στην ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας από αυτές. Σε συνδυασμό βέβαια με την υλοποίηση παραγωγικών επενδύσεων, αλλά και την πράσινη και ψηφιοποιημένη μετάβασή τους. Αυτή η πρωτοβουλία, η οποία μάλιστα αποτελεί και «ειδικό στόχο» εντός του προγράμματος

«Ανταγωνιστικότητα», αναμένεται να αποσπάσει σημαντικό μέρος των κονδυλίων που ανέρχονται συνολικά στα 4 δισ. ευρώ.

Βασικοί στόχοι της εθνικής αναπτυξιακής μας πολιτικής είναι η αναβάθμιση και διεύρυνση της παραγωγικής βάσης σε μια πιο πράσινη εποχή, η μεγέθυνση του τομέα της μεταποίησης, η διασύνδεση με τις διεθνείς αγορές και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, καθώς στόχος είναι να αυξηθούν οι συνολικές επενδύσεις και εξαγωγές ως ποσοστά του ΑΕΠ στο 24% και 68% μέχρι το 2030 από τις έως τώρα τιμές που ανέρχονται στο 12% και 37%, αντίστοιχα.

Συνεχής προσαρμογή

Μέσα από τον ειδικό στόχο που έχουμε θέσει, επιδιώκεται η συνεχής προσαρμογή των ελληνικών επιχειρήσεων στις νέες συνθήκες επιχειρηματικότητας, παραγωγής και ανταγωνιστικότητας που διαμορφώνονται όχι μόνο σε ευρωπαϊκό αλλά και σε διεθνές επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό, εκτιμάται ότι θα καταφέρουμε πλέον να αντιμετωπίσουμε βασικά θέματα που εμποδίζουν τόσο χρόνια την παραγωγικότητα και την εξωστρέφεια των ελληνικών επιχειρήσεων, απ' ενός

προωθώντας νέα επιχειρηματικά και οργανωτικά πρότυπα και συνεργασίες που δημιουργούν κρίσιμα μεγέθη και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και απ' ετέρου αναπτύσσοντας μηχανισμούς που συντονίζουν την πρόσβαση των επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές.

Αναμένεται επίσης να υποστηριχθεί και ο μετασχηματισμός των επιχειρήσεων προς περισσότερο βιώσιμα και αποδοτικά ως προς τους πόρους επιχειρηματικά μοντέλα, που απ' ενός συντελεί στην προστασία του περιβάλλοντος και δημιουργεί σημαντική εξοικονόμηση κόστους και απ' ετέρου μπορεί να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας και να εξασφαλίζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και λόγω της θετικής εικόνας που θα προβάλλει προς τους καταναλωτές.

Πρέπει να τονιστεί και να γίνει σαφές πως όλες οι πρωτοβουλίες μας σχεδιάζονται με έμφαση στην περιβαλλοντική, κοινωνική και εταιρική διακυβέρνηση αποτυπώνοντας συγκεκριμένους στόχους της βιωσιμότητας και του κοινωνικού αντίκτυπου των επενδύσεων, με στόχο η χώρα μας να παραμείνει στις πρώτες θέσεις ανάπτυξης παγκοσμίως.

*Υφυπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Η ΥΠΕΡΘΕΡΜΑΝΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ
ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΜΕΙΩΘΕΙ ΧΑΡΗ ΣΕ
ΕΝΑ ΚΟΜΜΑΤΙ ΤΥΡΙ.

Η σπατάλη τροφίμων συνδέεται άμεσα
με την κλιματική κρίση και τις αλλαγές της θερμοκρασίας του πλανήτη.
Σώζοντας το φαγητό, μπορούμε να σώσουμε και το περιβάλλον.

ΔΟΥΛΕΥΟΥΜΕ ΜΑΖΙ
ΓΙΑ ΝΑ ΜΕΙΩΣΟΥΜΕ
ΤΗ ΣΠΑΤΑΛΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΑΠΟ ΤΟ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΣΤΟ ΠΙΑΤΟ ΜΑΣ

Μάθε περισσότερα στο ab.gr/responsible/desmeusi

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΡΙΣΗ

Στον δρόμο της μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα

Η σημερινή ενεργειακή κρίση, η οποία πλήττει την παγκόσμια κοινότητα και με ιδιαίτερη ένταση τη χώρα μας, σημαδεύει και τροποποιεί τα πρώτα χρόνια της αναγκαίας μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα, αναδεικνύοντας παράλληλα το μείζον έλλειμμα ενεργειακής ασφάλειας και σχεδιασμού στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη.

Η κλιματική κρίση, παρότι δεν είναι άμεσα αντιληπτό, φέρνει αλλαγές τέτοιου μεγέθους που δεν μπορεί να αντιληφθεί η παγκόσμια κοινότητα. Αλλαγές απαραίτητες στο παραγωγικό και καταναλωτικό μοντέλο, ανατρεπτικές και ριζικές για να προσεγγίσουμε το στόχο της κλιματικής ουδετερότητας, το αργότερο έως το 2050, αλλά και κοινωνικές αλλαγές και νέες μεγάλες ανισότητες μεταξύ χωρών αλλά και εις βάρος των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, εκθετικό πολλαπλασιασμό των κλιματικών προσφύγων και μείζονα θέματα ασφάλειας και ανθεκτικότητας υποδομών, παραγωγικών τομέων και της κοινωνίας από τα ακραία κλιματικά φαινόμενα, που τα επόμενα χρόνια θα πολλαπλασιάζονται.

Πολιτικά, οι δεσμεύσεις για τη σωτηρία του πλανήτη περισσεύουν, αλλά η υλοποίησή τους απέχει πολύ από τις υποσχέσεις. Στη χώρα μας, το περιβάλλον αποτελεί θύμα της πολιτικής, εφόσον ο κ. Μητσοτάκης φιλοτεχνεί το πράσινο προσωπείο του με εξαγγελίες που δεν προχωρούν (απολιγνιτοποίηση, ηλεκτροκίνηση, «Εξοικονομώ», πλαστικά μιας χρήσης, περιοχές Natura 2000, δασικοί χάρτες, χωροταξικός σχεδιασμός κ.λπ.).

Σε παγκόσμιο επίπεδο τα πορίσματα της επιστήμης για την κλιματική αλλαγή είναι αδιαμφισβήτητα και ανησυχητικά. Το «παράθυρο» για να διατηρήσουμε την παγκόσμια αύξηση θερμοκρασίας στον 1,5 βαθμό κλείνει γρήγορα και οι προβλέψεις είναι δυσοίωνες, αν συνυπολογίσουμε ότι η Ανατολική Μεσόγειος και η Ελλάδα είναι ένα hot spot κλιματικής αλλαγής με μεγαλύτερη, πολλαπλάσια, αύξηση της μέσης θερμοκρασίας. Κάτι που μας οδηγεί σε αναντίστροφες επιπτώσεις και επιβάλλει ως προτεραιότητα τα έργα προσαρμογής και οικοδόμησης κλιματικής ανθεκτικότητας.

Η κλιματική κρίση αναδεικνύει τι δεν έχει γίνει σωστά στη χώρα μας, διαχρονικά. Επισημαίνει τα κε-

Του **ΣΩΚΡΑΤΗ ΦΑΜΕΛΛΟΥ***

νά στη χωροταξία και πολεοδομία, στην προστασία της φύσης και στη λειτουργία των οικοσυστημάτων, αλλά και στις υποδομές και το παραγωγικό μοντέλο. Οι πρόσφατες μεγάλες φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές, πλημμύρες κ.λπ.) αποδεικνύουν το κόστος που επωμίζομαστε όταν επενδύουμε σε κινήσεις εντυπώσεων, αντί να επενδύουμε στην πρόληψη, στην επιστήμη και στις δημόσιες πολιτικές.

Η κλιματική κρίση απαιτεί ταχύτερη ενεργειακή μετάβαση για όλους, ώστε κανείς να μη μείνει πίσω, αλλά και κλιματική πολιτική σε όλους τους τομείς της ζωής μας. Ο πρόσφατος και καθυστερημένος Κλιματικός Νόμος είναι δυστυχώς πολύ πίσω από τις απαιτήσεις. Δεν λαμβάνει υπόψη τις διεθνείς εξελίξεις και τις πρόσφατες νομοθετικές πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την επιστήμη. Δεν περιέχει έστω ως στόχο την ταχεία απεξάρτηση της Ελλάδας από τα ορυκτά καύσιμα. Όπως σωστά επισήμαναν οι κοινωνικοί φορείς, έχει διπλό κενό: στους στόχους που υπολείπονται των παγκόσμιων, ώστε να αποτραπεί η κλιματική κατάρρευση (κενό φιλοδοξίας), αλλά και των μέτρων που θα εγγυηθούν την

εμπροσθοβαρή και ταχεία απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα (κενό εφαρμογής).

Το στοίχημα

Για τον ΣΥΡΙΖΑ-Π.Σ. είναι προτεραιότητα η Ελλάδα να κερδίσει το στοίχημα της κλιματικής ουδετερότητας, ενισχύοντας την κοινωνική συμμετοχή και τη δίκαιη μετάβαση. Ξεκινώντας από το ενεργειακό σχέδιο, προτείνουμε:

Την ταχεία και πλήρη αντικατάσταση όλων των ορυκτών καυσίμων στο ενεργειακό μίγμα της χώρας, με απο-ανθρακοποίηση της ηλεκτροπαραγωγής. Με αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδιασμού για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), με βάση και τους νέους ευρωπαϊκούς στόχους για το 2030 (55% καθαρές εκπομπές). Το ΕΣΕΚ της Ν.Δ. καλύπτει ουσιαστικά την αντικατάσταση του λιγνίτη με φυσικό αέριο, καθυστερώντας την ενεργειακή μετάβαση της χώρας, αλλά στηρίζοντας την αισχροκέρδεια και το καρτέλ ενέργειας.

Ενεργειακές μεταρρυθμίσεις των οποίων το θεσμικό πλαίσιο καθυστερεί δραματικά είναι: η αποθήκευση ενέργειας, η θαλάσσια χωροταξία και τα θαλάσσια αιολικά,

όπως και το νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ, που είχε προκηρυχθεί επί ΣΥΡΙΖΑ τον Φεβρουάριο του 2019 με προδιαγραφές για προστασία της βιοποικιλότητας, του τοπίου, των οικοσυστημάτων, με ειδική αντιμετώπιση για ευαίσθητους χώρους όπως τα νησιά και τα ψηλά βουνά, όπου οι εξαγγελίες μέχρι στιγμής είναι επιφανειακές και περιέργες, με ιδιώτες αναδόχους.

Ο ενεργειακός μετασχηματισμός πρέπει να βασιστεί στις ενεργειακές κοινότητες, που συνεχώς υποβαθμίζονται από τη Ν.Δ., σε τοπικά συνεταιριστικά σχήματα, με κίνητρα για τις μικρές επενδύσεις σε ΑΠΕ και την αυτοπαραγωγή/αυτοκατανάλωση. Και φυσικά να προχωρήσουν οι πολύ καθυστερημένες παρεμβάσεις στην εξοικονόμηση ενέργειας και στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης για κατοικίες, δημόσια κτίρια και για την επιχειρηματικότητα, αλλά και η ηλεκτροκίνηση με προτεραιότητα σε μέσα μαζικής μεταφοράς, συγκοινωνίες και δημοτικούς στόλους, επαγγελματικά οχήματα και δίκτυο φορτιστών, που προς το παρόν αγνοείται.

Η αλλαγή του ενεργειακού και παραγωγικού μοντέλου δεν μπορεί να προχωρήσει χωρίς ασφάλεια δικαίου και χωροταξικό/πολεοδομικό σχεδιασμό σε όλη την Ελλάδα, χωρίς ολοκληρωμένες ΕΠΜ και Π.Δ. για τις περιοχές Natura 2000, χωρίς δασικούς χάρτες και Κτηματολόγιο, όλες αυτές τις μεταρρυθμίσεις του ΣΥΡΙΖΑ που πάγωσε η κυβέρνηση Ν.Δ. Και παράλληλα ένα αναπτυξιακό σχέδιο δίκαιης μετάβασης για τις πρώην λιγνιτικές περιοχές, Δυτική Μακεδονία και Μεγαλόπολη, που μετρούν ήδη χιλιάδες ανέργους.

Η πρόληψη και η αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης είναι μια πράσινη επανάσταση και όρος βιωσιμότητας της κοινωνίας μας. Η εμπειρία τριών ετών μας απέδειξε ότι δεν μπορεί να την αφήσουμε στην κυβέρνηση Μητσοτάκη, που μόνη προτεραιότητα έχει την εξυπηρέτηση λίγων συμφερόντων σε αντίθεση με τις ανάγκες της χώρας, της κοινωνίας και του περιβάλλοντος. Για τον λόγο αυτό αποκτά μείζονα σημασία η κυβερνητική αλλαγή στην Ελλάδα και μια προοδευτική κυβέρνηση που θα στοχεύσει και θα εξασφαλίσει ένα ασφαλέστερο μέλλον με ποιοτικό περιβάλλον.

*Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ-Π.Σ.

Στη χώρα μας, το περιβάλλον αποτελεί θύμα της πολιτικής, εφόσον ο κ. Μητσοτάκης φιλοτεχνεί το πράσινο προσωπείο του με εξαγγελίες που δεν προχωρούν

Η Τράπεζα έχει
ανακοινώσει αύξηση
των βιώσιμων
τραπεζικών
δραστηριοτήτων
περίπου στα 9 δισ.
ευρώ κατά την
περίοδο 2022-2025

Με βάση ένα ευρύτατο πλέγμα επιχειρηματικών επιλογών, δράσεων και πρωτοβουλιών, η Τράπεζα Πειραιώς βρίσκεται σταθερά στην αιχμή της προσπάθειας για την προστασία του περιβάλλοντος και πρωτοπορεί στην στήριξη της πράσινης ανάπτυξης της οικονομίας που αποτελεί στρατηγικό πυλώνα για την επίτευξη της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης με όρους βιωσιμότητας. Η κλιματική αλλαγή και η προστασία του περιβάλλοντος εντάσσονται στους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και στους στόχους της Συμφωνίας του Παρισιού για το Κλίμα.

Από το 2019, όποτε και δεσμεύτηκε στις Αρχές Υπεύθυνης Τραπεζικής των Ηνωμένων Εθνών, η Τράπεζα Πειραιώς προχωρά συστηματικά στην κατεύθυνση της βιώσιμης τραπεζικής και δημιουργεί υποδομές, πολιτικές και στρατηγικές που ενσωματώνουν στις λειτουργίες της τα βέλτιστα κριτήρια ESG (κριτήρια για το Περιβάλλον, Κοινωνία και Εταιρικής Διακυβέρνησης). Στο πλαίσιο αυτό, το θέμα της κλιματικής αλλαγής είναι σταθερά ψηλά στην ατζέντα της και η ανάληψη συστηματικών δράσεων αποτελεί προτεραιότητα.

Στρατηγική σε 4 άξονες για τη βιώσιμη ανάπτυξη

Στρατηγική σε 4 άξονες

Η στρατηγική της Τράπεζας σε ό,τι αφορά τη μεγάλη πρόκληση της κλιματικής αλλαγής αναπτύσσεται σε τέσσερις άξονες:

- Στη σταθερή μείωση του αποτυπώματος άνθρακα από τις λειτουργίες του Ομίλου
- Στη στήριξη επενδύσεων σε έργα ΑΠΕ καθώς και σε έργα εξοικονόμησης ενέργειας
- Στην στήριξη των επιχειρήσεων με συγκεκριμένες λύσεις για την προσαρμογή τους στο νέο κλιματικό περιβάλλον και τη μείωση του δικού τους περιβαλλοντικού αποτυπώματος
- Στην αξιολόγηση των κινδύνων που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή για τις επιχειρήσεις.

Στις 400 κορυφαίες εταιρείες στην Ευρώπη

Οι επιδόσεις της σε θέματα διαχείρισης της κλιματικής αλλαγής έχουν οδηγήσει

την Τράπεζα στην πρωτοπορία των εξελίξεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Πρόσφατα, η Πειραιώς συμπεριελήφθη για δεύτερη συνεχή χρονιά στις 400 κορυφαίες εταιρείες στην Ευρώπη, σε ό,τι αφορά τις επιδόσεις της σε θέματα διαχείρισης της κλιματικής αλλαγής, σύμφωνα με τη λίστα που δημοσιοποίησαν οι «Financial Times». Η Τράπεζα Πειραιώς είναι η μόνη ελληνική εταιρεία που συμπεριλαμβάνεται το 2022 στη λίστα των «Financial Times» «Europe's Climate Leaders».

Χρηματοδότηση της ηλεκτροκίνησης

Αναπόσπαστο τμήμα της μετάβασης σε μια βιώσιμη οικονομία χαμηλών ρύπων, η χρηματοδότηση της ηλεκτροκίνησης και των πράσινων μεταφορών έχει ενταχθεί στο πλέγμα των πράσινων και βιώσιμων δραστηριοτήτων της Τράπεζας. Το χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα της ηλεκτροκίνησης σε συνδυασμό με

τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας συνεισφέρει στην επίτευξη των στόχων της Συμφωνίας του Παρισιού για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, αλλά και στον στόχο της Ε.Ε. να γίνει κλιματικά ουδέτερη μέχρι το 2050.

Στο πλαίσιο αυτό, η Πειραιώς προσφέρει:

Το ev-loan που είναι πρόγραμμα χρηματοδότησης για αγορά ηλεκτροκίνητου αυτοκινήτου και δίνει τη δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους να αποκτήσουν ηλεκτροκίνητα επιβατηγά αυτοκίνητα με ευνοϊκή τιμολόγηση και προνομιακούς όρους.

Τη δυνατότητα χρηματοδότησης των επιχειρήσεων για την αγορά επαγγελματικού e-car ή/και υβριδικού αυτοκινήτου με ευνοϊκό επιτόκιο και προνομιακούς όρους.

Αντίστοιχα, η Πειραιώς Leasing παρέχει τη δυνατότητα απόκτησης ή χρήσης ηλεκτροκίνητου οχήματος με leasing (ev-lease).

Στήριξη πράσινων επενδύσεων

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ στηρίζει διαχρονικά τις πράσινες επενδύσεις και διαθέτει την τεχνογνωσία για να προσφέρει τις καταλληλότερες χρηματοδοτικές λύσεις για Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας με:

- Πράσινες χρηματοδοτήσεις άνω του 2,8 δισ. ευρώ έως σήμερα, τα οποία ισοδυναμούν σε έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας άνω των 2GW
- Χρηματοδοτήσεις ΑΠΕ που θα υπερβούν το 1 δισ. ευρώ την επόμενη διετία
- Αξιολόγηση επιχειρηματικών χρηματοδοτήσεων με κριτήρια περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εταιρικής διακυβέρνησης (ESG)

Σταθερή μείωση του ανθρακικού αποτυπώματος

Η ΤΡΑΠΕΖΑ μετρά συστηματικά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από τη λειτουργία και τις χρηματοδοτήσεις της μέσω του ολοκληρωμένου Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης που εφαρμόζει, το οποίο είναι πιστοποιημένο σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο ISO 14001:2015.

Το 2021, το 100% της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας στις κτηριακές υποδομές της Τράπεζας προήλθε από ΑΠΕ, οδηγώντας σε μηδενικές εκπομπές.

Ταυτόχρονα, οι έμμεσες εκπομπές που σχετίζονται με την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας έχουν μειωθεί σε ποσοστό 56%. Στόχος είναι να συνεχίσει η Τράπεζα να προμηθεύεται 100% ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

Από το 2016 οι άμεσες εκπομπές έχουν μειωθεί κατά 33%, ενώ στόχος είναι μέχρι το 2030 να έχουν μειωθεί κατά 50%.

Η προστασία του περιβάλλοντος και η αντιμετώπιση των προκλήσεων της κλιματικής αλλαγής αποτυπώνονται πλέον -σε επίπεδο διακηρύξεων- στα προγράμματα των περισσότερων ελληνικών πολιτικών κομμάτων. Για το ΠΑΣΟΚ-Κίνημα Αλλαγής αυτή η θεματική ήταν -και είναι- ένα από τα ταυτοτικά μας στοιχεία. Με βασικές αρχές την κλιματική δημοκρατία και την κλιματική δικαιοσύνη, πρώτο το ΠΑΣΟΚ-Κίνημα Αλλαγής, από τον Μάρτιο του 2021, έβαλε στην πολιτική ατζέντα την ανάγκη για έναν εθνικό κλιματικό νόμο. Εναν κλιματικό νόμο όμως που θα συντασσόταν «από τα κάτω» και ιδίως τις νέες γενιές, με μια κλιματική συνέλευση και ένα ανεξάρτητο επιστημονικό συμβούλιο που θα διασφάλιζαν τις αρχές της κλιματικής δημοκρατίας και δικαιοσύνης. Δυστυχώς όμως οι επιλογές της κυβέρνησης ήταν άλλες και απείχαν μακράν από τις προτάσεις περιβαλλοντικής πρωτοπορίας που είχαμε καταθέσει. Η κυβέρνηση της Ν.Δ. κατέθεσε έναν κλιματικό νόμο χαμηλών προσδοκιών, περιορισμένων δυνατοτήτων και έωλων αποτελεσμάτων, αντιμετωπίζοντας ένα ακόμα κρίσιμο θέμα μόνο με όρους επικοινωνίας.

Για εμάς η προστασία του περιβάλλοντος δεν αποτελεί ένα συγκυριακό πυροτέχνημα, αλλά είναι βαθιά ριζωμένη στο ιδεολογικό μας DNA. Διαχρονικά, δε, έχουμε αφήσει ένα θετικό πολιτικό αποτύπωμα στην πολιτική περιβάλλοντος. Από τον εμβληματικό περιβαλλοντικό νόμο 1650/1986. Τους επιθεωρητές Περιβάλλοντος το 2001, που η κυβέρνηση της Ν.Δ. αποφάσισε να διαλύσει. Το υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, που ιδρύσαμε το 2000 σε χαλεπούς καιρούς. Μέχρι τα πρώτα προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας και τα φωτοβολταϊκά στις στέγες για την ενίσχυση μικρών νοικοκυριών με τον νόμο 3851/2010.

Σε όλες αυτές τις περιβαλλοντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες μας συνδυάζαμε πάντοτε την προστασία του περιβάλλοντος με τη στήριξη και την προστασία των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Στην πρότασή μας για τον ελληνικό κλιματικό νόμο προτείναμε μεταξύ άλλων:

- Να υπάρξει ένα σύστημα υποστήριξης όσων θα θιγούν οικονομικά από την ενεργειακή μετάβαση.
- Την πρωτοκαθεδρία της εξοικονόμησης ενέργειας με την εφαρμογή σε κάθε απόφαση της βασικής αρχής «Ενεργειακή Απόδοση Πρώτα».
- Την ενίσχυση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε όλες τις σχολικές βαθμίδες.
- Τον εντοπισμό προϊόντων και

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Απο-ανθρακοποίηση με δημοκρατία και δικαιοσύνη

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΡΒΑΝΙΤΙΔΗ***

υπηρεσιών που σχετίζονται με την προστασία του κλίματος ώστε να τεθούν σε χαμηλότερες κλίμακες ΦΠΑ, βάσει κριτηρίων κλιματικής ουδετερότητας και

■ Την προώθηση της βιώσιμης παραγωγής στον αγροτοδιατροφικό τομέα.

Παράλληλα, με τροπολογία που καταθέσαμε ζητούσαμε να μπει μια στοχοθεσία σταδιακής απεξάρτησης από το φυσικό αέριο και το πετρέλαιο. Δεν μπορεί τη στιγμή που όλη η Ευρώπη συζητά την ενεργειακή απαγκίστρωσή της από το φυσικό αέριο, εμείς εδώ να βάζουμε στόχο μόνο για απεξάρτηση από τον λιγνίτη. Το ζητούμενο για εμάς είναι να μπει η Ελλάδα σε τροχιά κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2050 με όρους κλιματικής δημοκρατίας και κλιματικής δικαιοσύνης, έχοντας ως θεμελιακό στοιχείο τη συμμετοχή των πολιτών και ειδικά των νεότερων γενεών για λόγους διαγενεακής αλληλεγγύης. Ο στόχος πρέπει να είναι η πλήρης απο-ανθρακοποίηση της οικονομίας, μέσω της επέκτασης των ΑΠΕ και του εκδημοκρατισμού της παραγωγής τους, όπως συμβαίνει σε πολλά κράτη της Ευρώπης. Αυτό σημαίνει όχι μόνο επενδύσεις για λίγους στις ΑΠΕ, αλλά και για τους πολλούς και τους πιο αδύναμους. Χρειαζόμαστε γρήγορη και ισόρροπη ανάπτυξη των ΑΠΕ, εκτεταμένες επενδύσεις στο δίκτυο και σε καινοτομίες που θα πρέπει να

χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης. Η κυβέρνηση οφείλει να επενδύσει σε ένα σύγχρονο δίκτυο ώστε να εκπονηθούν σχέδια εκατοντάδων ενεργειακών κοινοτήτων που θα ρίξουν το κόστος παραγωγής στον πρωτογενή τομέα και τη μεταποίηση αλλά και με εκατοντάδες χιλιάδες φωτοβολταϊκά στις στέγες για τους πιο ευάλωτους, ώστε να αντιμετωπιστεί όχι μόνο βραχυπρόθεσμα η ενεργειακή ακρίβεια, αλλά και μακροπρόθεσμα η ενεργειακή φτώχεια και οι κοινωνικές ανισότητες σε μόνιμη βάση.

Το ΠΑΣΟΚ-Κίνημα Αλλαγής επιστρέφει με σοβαρό λόγο και πειστικές προτάσεις, φέρνοντας στο προσκήνιο τις αγωνίες των νέων ανθρώπων. Δίνει προτεραιότητα στην ενεργειακή δημοκρατία, τις ενεργειακές κοινότητες και τους μικρούς παραγωγούς ΑΠΕ, στην αποκέντρωση της παραγωγής ενέργειας και όχι στη συγκέντρωση σε 4-5 μεγάλους ομίλους, στην προστασία των καταναλωτών και τη στήριξη της εγχώριας παραγωγής, στη ρύθμιση των αγορών και όχι στην αχαλίνωτη απορρύθμιση και, τέλος, στη διατήρηση του ρόλου του Δημοσίου στα δίκτυα και τις ενεργειακές υποδομές.

*Βουλευτή Β' Θεσσαλονίκης, αν. γραμματέα Κοινοβουλευτικής Ομάδας Κινήματος Αλλαγής, υπεύθυνου Ενέργειας και Περιβάλλοντος

Στόχος πρέπει να είναι η πλήρης απο-ανθρακοποίηση της οικονομίας, μέσω της επέκτασης των ΑΠΕ και του εκδημοκρατισμού της παραγωγής τους, όχι μόνο με επενδύσεις για λίγους, αλλά για τους πολλούς και τους πιο αδύναμους. Χρειαζόμαστε γρήγορη και ισόρροπη ανάπτυξη των ΑΠΕ, εκτεταμένες επενδύσεις στο δίκτυο και σε καινοτομίες που θα πρέπει να χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης

ΔΕΗ. Ένα με το μέλλον της κοινωνίας.

Με βασική της προτεραιότητα την **κοινωνική ευημερία** και τη δημιουργία **σχέσης εμπιστοσύνης** και **αμοιβαίου οφέλους** με τους πολίτες, η ΔΕΗ επιδιώκει μέσα από τις **δράσεις** της να προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο μια σειρά από προγράμματα που στοχεύουν στην **ανάπτυξη** και την **πρόοδο** του τόπου. Για τον λόγο αυτό, γίνεται **ένα με τους ανθρώπους** της και δεσμεύεται να αξιοποιεί διαχρονικά κάθε πόρο της για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, σχεδιάζοντας ένα **καλύτερο μέλλον** για όλους.

Ένα με την κοινωνία

- Τον Μάρτιο του 2021, μετά τον καταστροφικό σεισμό στη Θεσσαλία, η ΔΕΗ ανέλαβε την **ανοικοδόμηση τριών σχολείων** στην Ελασσόνα και τον Τύρναβο.
- **Στηρίζει έμπρακτα την εθνική προσπάθεια** για την άμεση ανασυγκρότηση και αποκατάσταση των περιοχών που επλήγησαν από τις πρόσφατες καταστροφικές πυρκαγιές στη Βόρεια Εύβοια, χορηγώντας ποσό ύψους 3.000.000€ **για την υλοποίηση αντιδιαβρωτικών και αντιπλημμυρικών παρεμβάσεων**, σε περιοχή έκτασης 34.866 στρεμμάτων.
- Συνεχίζει να επιδεικνύει υψηλό αίσθημα ευθύνης ανταποκρινόμενη στο αίτημα των τοπικών φορέων για την αποκατάσταση των περιοχών της Αρχαίας Ολυμπίας, **για τη φύτευση 80.000 νέων δεντρυλλίων ελιάς**, τη μεταφορά και παράδοσή τους στις οικίες κοινότητες.

Ένα με τους πολίτες

- Κατά τη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης, η ΔΕΗ ενίσχυσε την αδιάκοπη εξυπηρέτηση των πελατών της με:
 - Δωρεάν αριθμό τηλεφωνικής εξυπηρέτησης: 800-900-1000.
 - 24ωρη λειτουργία **Αυτόματης Ψηφιακής Βοηθού** μέσω του dei.gr, του Facebook και του Viber.
 - Δυνατότητα **προγραμματισμένου ραντεβού σε 74 καταστήματα** και διεύρυνση ωραρίου **έως τις 20.00 σε 38 καταστήματα**.
 - Εφαρμογή **έκτακτων μέτρων οικονομικής ελάφρυνσης**: δωρεάν πάγιο, εκπτώσεις και διεύρυνση ωραρίου τηλεφωνικής εξυπηρέτησης.
- Η ΔΕΗ, μέσω του Project Paralies, έχει «υιοθετήσει» τις παραλίες Μπλε Λιμανάκι στη Ραφήνα και Αγ. Νικολάου (Φίλιππας) στην Αρτέμιδα, **αναλαμβάνοντας τον καθαρισμό τους αλλά και την τοποθέτηση ειδικών κάδων χωριστής συλλογής απορριμμάτων**. Ενδεικτικά, από την 1η Αυγούστου μέχρι τις 15 Σεπτεμβρίου, συλλέχθηκαν συνολικά 8.213 αποτσίγαρα, 6.649 πλαστικά κομματάκια και 1.851 καλαμάκια.
- Ανέλαβε τον **εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού των αλιέων της Αμοργού**, προκειμένου να τον χρησιμοποιήσουν για την αποκομιδή των απορριμμάτων από τις ακτές και τις θάλασσες του νησιού. Άλλη μία δράση με στόχο την **υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών για την αντιμετώπιση της ολοένα αυξανόμενης ρύπανσης των ακτών από πλαστικά και της υπεραλίευσης στο Αιγαίο**.

Ένα με τους εργαζομένους

- Με την εξέλιξη της πανδημίας, πρώτη στην Ελλάδα, θέσπισε μέσω της **συλλογικής σύμβασης, το καθεστώς της τηλεργασίας**.
- Τον Απρίλιο του 2021, προχώρησε στην υπογραφή **Μνημονίου Συνεργασίας με τη Διεθνή Διαφάνεια Ελλάδος**, για την ενίσχυση της ακεραιότητας και την προαγωγή της εταιρικής πολιτικής κατά της διαφθοράς.

Ένα με τα παιδιά

- Τα Χριστούγεννα του 2021, με την ενέργεια «Ένα με τα παιδιά», προχώρησε σε **δωρεά 1 εκ. € σε εννέα σωματεία για τα παιδιά**: Δεσμός, ΕΛΕΠΑΠ, Ελίζα, Κιβωτός του Κόσμου, Μαζί για το Παιδί, Make a Wish, ΠΑΑΠΑΒ, Παιδικά Χωριά SOS και Χαμόγελο του Παιδιού.

Ένα με το «πράσινο» μέλλον

- Συνεχίζει καθημερινά να συμβάλλει αποφασιστικά στην **προστασία** και τη **διατήρηση** του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και στην αποκατάσταση των οικοσυστημάτων. Με την πολυετή δράση και εμπειρία που διαθέτει πλέον στην προστασία και αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, στηρίζει τις πυρόπληκτες περιοχές της Βόρειας Εύβοιας με δράσεις βιώσιμης ανάπτυξης και, πάνω από όλα, με σεβασμό στον άνθρωπο και το περιβάλλον.

Ένα με τον πολιτισμό

- Η ΔΕΗ έφερε στο φως το **9^ο από τα 10 σωζόμενα αντίτυπα** του ιστορικού χάρτη «**Γεωγραφικός Πίνακας της Ελλάδας**» του Άνθιμου Γαζή (εκδ. 1810), συμμετέχοντας στην πρωτοβουλία «Ψηφιακό Αρχείο 1821» με στόχο την προαγωγή του ελληνικού πολιτισμού και την **ανάδειξη** της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Οι νέες ευκαιρίες και δυνατότητες που φέρνουν τα δίκτυα 5G αποτελούν τον «βατήρα» για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών που οδηγούν στην εποχή των «έξυπνων και πράσινων» πόλεων. Βασικές τεχνολογίες που πατάνε στο 5G, όπως το Internet Of Things (IoT), το blockchain, η τεχνητή νοημοσύνη (AI) και η αξιοποίηση των big data, η διασφάλιση συνδεσιμότητας δίνουν τη δυνατότητα στην πολιτεία και στους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης προκειμένου να σχεδιάσουν τις «έξυπνες» πόλεις σαν μια βιωματική εμπειρία, όπου κάθε πολίτης απολαμβάνει υπηρεσίες σε ένα άλλο επίπεδο από αυτό που έχει συνηθίσει μέχρι σήμερα.

Συγκεκριμένα με βάση όσα αναφέρθηκαν στο πλαίσιο του Συνεδρίου «5G Conference Southeastern Europe», του πρώτου συνεδρίου στη χώρα μας σχετικά με τα κινητά δίκτυα 5ης γενιάς που πραγματοποιήθηκε στις 18 Μαΐου 2022 στο χώρο του Ζαπείου Μεγάρου στην Αθήνα, ο ρόλος και η σημασία του 5G είναι κομβικός για την επόμενη μέρα των πόλεων και το πρασίνισμά τους.

Πράσινες δράσεις και 5G

Όπως αναφέρθηκε, το 5G μπορεί να καλύψει μια μεγάλη γκάμα σύγχρονων αναγκών και καινοτόμων δυνατοτήτων σε μια «ευφυή» πόλη, όπως η διαχείριση αποβλήτων, οι «έξυπνοι» χώροι στάθμευσης, ο δημόσιος φωτισμός με εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας, η διαχείριση της κυκλοφορίας, οι «έξυπνες» μεταφορές και τα «έξυπνα» αυτόνομα οχήματα, η αστική κινητικότητα, τα «έξυπνα» δάση (έγκαιρη ανίχνευση καπνού και φωτιάς σε δασικές περιοχές),

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Ο μοχλός για «έξυπνες» και «πράσινες» πόλεις

Ο γενικός διευθυντής της Ένωσης Εταιριών Κινητής Τηλεφωνίας (ΕΕΚΤ), Γιώργος Στεφανόπουλος

Τα δίκτυα 5G και ευρύτερα οι ευρυζωνικές υπηρεσίες αποτελούν τις καθοριστικές υποδομές για τη διαμόρφωση της νέας ταυτότητας των ελληνικών πόλεων

οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, η εκπαίδευση (από απόσταση), η έξυπνη υγειονομική περίθαλψη (ιατρική από απόσταση) και η λειτουργία έξυπνων κτιρίων. Όλα αυτά συνιστούν όψεις μιας νέας αιτούμενης αστικής πραγματικότητας, όπου τόσο η εξοικονόμηση ενέργειας όσο και η μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος είναι βασικές στοχεύσεις.

Το «Cities Mission»

Στο φόντο αυτό άλλωστε αναπτύσσεται το Πρόγραμμα «Mission 100 – Climate – Neutral & Smart Cities» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής («Cities Mission»), όπου 6 ελληνικές πόλεις είναι ανάμεσα στις 100 που επελέγησαν για να καταστούν κλιματικά ουδέτερες και «έξυπνες» έως το 2030.

Η επιλογή έξι ελληνικών πόλεων (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Καλαμάτα, Ιωάννινα, Τρίκαλα, Κοζάνη) ανάμεσα σε 377 πόλεις από τα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε. που υπέβαλαν αίτηση για να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα «Cities Mission» για τις 100 Κλιματικά Ουδέτερες και Εξυπνες Πόλεις έως το 2030 είναι μια σημαντική πρόκληση για τη χώρα, καθώς αναδεικνύει και τον πρωταγωνιστικό ρόλο που καλούνται να παίξουν τα τηλεπικοινωνιακά δίκτυα ακόμα μία φορά.

Ο ρόλος του κλάδου των τηλεπικοινωνιών είναι καταλύτης για την ψηφιακή και «πράσινη» μετάβαση των πόλεων, όπως επισήμανε ο γενικός διευθυντής της Ένωσης Εταιριών Κινητής Τηλεφωνίας (ΕΕΚΤ), Γιώργος Στεφανόπουλος, στο πλαίσιο της συμμετοχής της ΕΕΚΤ στο 20 ετήσιο διήμερο (17-18 Μαΐου 2022) συνέδριο «Digital Enterprise Transformation». Μάλιστα σημείωσε ότι η ένταξη 6 ελληνικών πόλεων στο πρόγραμμα είναι μια άκρως θετική εξέλιξη για τη χώρα μας, καθώς αρχικά αναμένονταν να επιλεγούν μόνο τρεις.

«Ο κλάδος των κινητών επικοινωνιών, ένας κλάδος με χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, είναι αναπόσπαστο μέρος της "πράσινης" μετάβασης των πόλεων» είπε ο Γ. Στεφανόπουλος, καθώς τα δίκτυα 5G και ευρύτερα οι ευρυζωνικές υπηρεσίες αποτελούν τις καθοριστικές υποδομές για τη διαμόρφωση της νέας ταυτότητας των 6 ελληνικών πόλεων που επελέγησαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα:

«Η Αθήνα, τα Ιωάννινα, η Καλαμάτα, η Κοζάνη, η Θεσσαλονίκη και τα Τρίκαλα θα αξιοποιήσουν προτάσεις ριζοσπαστικής ψηφιακής οργάνωσης και αναδιάρθρωσης με τη βοήθεια των σύγχρονων δικτύων κινητής τηλεφωνίας, για να επιταχύνουν τη μετάβασή τους στην

κλιματική ουδετερότητα και τον ψηφιακό τους μετασχηματισμό, να προωθήσουν καινοτόμες λύσεις και να αξιοποιήσουν έξυπνες εφαρμογές σε όλους τους τομείς της οργάνωσης και λειτουργίας τους».

Ευνοϊκό αδειοδοτικό πλαίσιο

Καθώς λοιπόν ο κλάδος των κινητών επικοινωνιών είναι ο καταλύτης της ψηφιακής μετάβασης που συντελείται στη χώρα με γοργό ρυθμό, απαιτείται στο ευρύτερο περιβάλλον της ψηφιακής και «πράσινης» μετάβασης η προώθηση σημαντικών παρεμβάσεων, όπως η απλοποίηση του ρυθμιστικού πλαισίου αδειοδότησης τηλεπικοινωνιακών υποδομών, πάγιο αίτημα του κλάδου των κινητών επικοινωνιών. Γίνονται βήματα, αλλά η ολική άρση ζητημάτων θα λειτουργήσει ως το επιστέγασμα για την περαιτέρω ανάπτυξη φιλικό-επενδυτικού περιβάλλοντος στη χώρα που θα αμβλύνει γραφειοκρατικά προσκόμματα και καθυστερήσεις του παρελθόντος. Ετσι θα δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την ένταξη επενδύσεων σε δίκτυα νέας γενιάς, που θα επιτρέψουν την ταχύτερη μετάβαση σε πρωτόγνωρες υπηρεσίες 5G σε μια νέα «αστική πραγματικότητα» όπως αυτή των «ευφώνων» πόλεων.

Novartis Hellas

Changing the practice of medicine

Στη Novartis, αξιοποιούμε στο έπακρο τη δύναμη της καινοτομίας στην επιστήμη για να αντιμετωπίσουμε μερικά από τα σημαντικότερα ζητήματα που απασχολούν την κοινωνία στο χώρο της υγείας.
Δεν σταματάμε ποτέ να αναζητούμε με πάθος νέους τρόπους που θα βοηθούν τους ασθενείς να ζουν περισσότερο και καλύτερα.

 NOVARTIS

ΓΙΑ ΜΙΑ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Απαιτούνται σχέδια με προοπτική και ανθεκτικότητα

Η αποδοχή του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2050, δηλαδή του μηδενικού ισοζυγίου εκπομπών και απορροφήσεων Αερίων του Θερμοκηπίου (ΑτΘ) από σημαντικό αριθμό χωρών αποτελεί το ιδιαίτερα ελπιδοφόρο αποτέλεσμα της COP 26. Η Διεθνής Οργάνωση Ενέργειας εκτιμά ότι αν υλοποιηθούν αυτές οι δεσμεύσεις, 17Gt CO₂eq δεν θα εκλυθούν στην ατμόσφαιρα μέχρι το 2050.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) δεσμεύτηκε πρώτη μέσω της Πράσινης Συμφωνίας στον στόχο αυτό, επιβεβαιώνοντας τη σταθερή της επιλογή να ηγείται των προσπαθειών αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, παρότι συνεισφέρει μόλις το 8% σε αυτήν. Όμως, η πορεία της Ε.Ε. προς την ανθρακική ουδετερότητα δεν μπορεί να είναι μοναχική, ούτε να υλοποιείται σε βάρος της ισορροπίας των βασικών πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης, δηλαδή της στάθμισης μεταξύ περιβαλλοντικής φιλοδοξίας, οικονομικής ανάπτυξης και δίκαιης κοινωνικά μετάβασης. Η Ε.Ε. αντιπροσωπεύει περίπου το 14 % του παγκόσμιου εμπορίου αγαθών. Ο αποτελεσματικότερος τρόπος να συμβάλλει στη μείωση των εκπομπών ΑτΘ σε παγκόσμιο επίπεδο είναι να καταστεί η ίδια κυρίαρχη εξαγωγική δύναμη στην παγκόσμια οικονομία, αφού τα προϊόντα της είναι κατά τεκμήριο χαμηλού ανθρακικού αποτυπώματος. Ενδεικτικά για κάθε τόνο αλουμινίου που παράγεται στην Κίνα εκλύονται τριπλάσιες ποσότητες ΑτΘ στην ατμόσφαιρα έναντι του ευρωπαϊκού.

Η πραγματικότητα όμως είναι, δυστυχώς, αντίθετη. Η απώλεια ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, λόγω και του συνεχώς αυξανόμενου κλιματικού κόστους αποτελεί ήδη γεγονός. Ενδεικτικά, στον κλάδο τσιμέντου εκτιμάται ότι οι χώρες εκτός Ε.Ε. έχουν αυξήσει την εξαγωγική τους ικανότητα κατά 70 εκατ. επιπλέον τόνους μεταξύ 2018 και 2025. Οι εισαγωγές τσιμέντου στην Ε.Ε. από τρίτες χώρες έχουν αυξηθεί κατά 160% την πενταετία 2016-2020, ενώ την ίδια περίοδο στην Ελλάδα έχουν πενταπλασιαστεί. Αλλά και στον κλάδο διύλισης, η εξαγωγική ικανότητα της Μέσης Ανατολής αυξάνεται συνεχώς με νέες εγκαταστάσεις και κάθε 100 μονάδες μείωσης εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα που μειώνονται στην Ε.Ε. αντικαθίστανται με 135 μονάδες εκτός της Ε.Ε.

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ***

Στη χώρα μας, ο κίνδυνος διαρροής άνθρακα, της απώλειας δηλαδή επενδύσεων λόγω πίεσης στην ανταγωνιστικότητα από το κόστος που συνεπάγονται οι κλιματικές δεσμεύσεις, είναι πολλαπλάσιος λόγω γεωγραφικής θέσης και γειτνίασης με χώρες χωρίς δεσμεύσεις.

Ενδεικτικά, η Τουρκία μόλις πολύ πρόσφατα (Οκτώβριος 2021) επικύρωσε τη Διεθνή Συμφωνία του Παρισιού, ενώ δεν έχει υποβάλει επικαιροποιημένη έκθεση με τους εθνικούς της στόχους. Με βάση την αρχική της υποβολή το 2015, στοχεύει σε μείωση των εκπομπών ΑτΘ το 2030 κατά 21% σε σύγκριση με το επίπεδο που θα διαμορφωνόταν χωρίς τη λήψη μέτρων (business as usual), ενώ πρόσφατα ανακοίνωσε την πρόθεσή της να είναι κλιματικά ουδέτερη έως το 2053. Επιπλέον, στη γείτονα χώρα προγραμματίζονται επενδύσεις στον κλάδο ενέργειας με βάση τον άνθρακα της τάξης των 32GW.

Πέραν όμως των διαφορετικών προσεγγίσεων των χωρών στην αντιμετώπιση του κοινού προβλήματος της κλιματικής αλλαγής, η μεταβλητότητα στο διεθνές περιβάλλον υπήρχε και πριν τον πόλεμο και εντάθηκε εξαιτίας του- ανατρέπει τα δεδομένα με ρυθμό και σε έκταση που δεν έχει προβλεφθεί σε κανέναν επιχειρηματικό, εθνικό ή ακόμα και ευρωπαϊκό σχεδιασμό. Απολύτως ενδεικτικό, ότι η εκτίμηση επιπτώσεων στην πρόταση αναθεώρησης του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της Ε.Ε. έχει εκπονηθεί με κόστος εκπομπών CO₂ της τάξης των 50 € ανά τόνο το 2030, μέγεθος που έχει ξεπεραστεί κατά πολύ εδώ και καιρό από την πραγματικότητα και μάλιστα ανεπιστρεπτί.

Δυστυχώς, οι επιλογές που σήμερα προωθούνται στην Ε.Ε. δείχνουν αδυναμία πραγματικής στάθμισης των επιπτώσεων, γεγονός που αποδεικνύει για τη χώρα μας πρόσφατη μελέτη του IOBE. Οι κλάδοι που πλήττονται άμεσα παράγουν το 27% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας και απασχολούν το 16% της συνολικής απασχόλησης της μεταποίησης. Σύμφωνα με τη μελέτη, οι νομοθετικές προτάσεις, που προωθούνται την παρούσα περίοδο στην Ε.Ε., συνεπάγονται ύφεση στην εθνική οικονομία (σωρευτικά 9,17 δισ. ευρώ για την περίοδο 2021-2035, σε τρέχουσες τιμές 2020) και μείωση στην απασχόληση. Στο σενάριο πλήρους απώλειας εξαγωγών, οι επιπτώσεις αγγίζουν τα 5,1 δισ. € και απώλεια 82.000 θέσεων εργασίας το 2035.

Το κόστος άνθρακα θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην ανταγωνιστικότητα το επόμενο διάστημα. Βρισκόμαστε στη μέση της πορείας ολοκλήρωσης ενός σημαντικού νομοθετικού έργου σε επίπεδο Ε.Ε., το οποίο οφείλει να διασφαλίσει τις προοπτικές δημιουργίας ενός επενδυτικού περιβάλλοντος με προοπτική και ανθεκτικότητα. Η στήριξη της σύγχρονης επιχειρηματικότητας στην πράσινη μετάβαση είναι δεδομένη, όπως δεδομένο είναι ότι αποτελεί την κρισιμότερη πρόκληση της εποχής μας. Η αντιμετώπισή της με όρους βιώσιμης ανάπτυξης αποτελεί μονόδρομο για επιτυχή απάντηση σε ένα πρόβλημα που δημιουργήθηκε σε αιώνες και επιχειρείται να λυθεί στις επόμενες τρεις δεκαετίες.

*Γενικού διευθυντή του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Η μεταβλητότητα στο διεθνές περιβάλλον, που υπήρχε και πριν τον πόλεμο και εντάθηκε εξαιτίας του, ανατρέπει τα δεδομένα με ρυθμό και σε έκταση που δεν έχει προβλεφθεί σε κανέναν επιχειρηματικό, εθνικό ή ακόμα και ευρωπαϊκό σχεδιασμό. Η εκτίμηση των επιπτώσεων στην πρόταση αναθεώρησης του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της Ε.Ε. έχει εκπονηθεί με κόστος εκπομπών CO₂ της τάξης των 50€ ανά τόνο το 2030, μέγεθος που έχει ξεπεραστεί κατά πολύ εδώ και καιρό

ΟΜΙΛΟΣ ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ:

Στρατηγική, επενδύσεις και έργα με επίκεντρο τη βιώσιμη ανάπτυξη απέναντι στην κλιματική κρίση

Εντονες μεταβολές του καιρού. Καταστροφικές πλημμύρες. Φονικές πυρκαγιές. Όλο και περισσότερο βιώνουμε γεγονότα που μας υπενθυμίζουν με τον χειρότερο δυνατό τρόπο πως η κλιματική κρίση αποτελεί πλέον μια τεράστια απειλή για τον πλανήτη μας. Η μόνη ρεαλιστική απάντηση είναι η συλλογική δράση και η ουσιαστική αλλαγή. Η βιωσιμότητα εξαρτάται από την υπευθυνότητα με την οποία όλοι – άτομα, επιχειρήσεις και χώρες – δεσμευόμαστε να συμβάλουμε στην αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης.

Ο Ομίλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ βρίσκεται εδώ και δεκαετίες στην πρώτη γραμμή των επενδύσεων στα έργα βιώσιμης ανάπτυξης, εστιάζοντας την επιχειρηματική του δραστηριότητα στους τομείς της παραγωγής και αποθήκευσης καθαρής ενέργειας, της κυκλικής οικονομίας, των υποδομών και των παραχωρήσεων. Μέσα από ένα πρωτοποριακό πρόγραμμα νέων έργων και επενδύσεων που υπερβαίνει τα 6,5 δισ. ευρώ, ο Ομίλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ συμβάλλει καταλυτικά, στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και στην προσπάθεια για ανασχέση της κλιματικής κρίσης.

Επενδύσεις με στόχο τη βιώσιμη ευημερία

Αντιλαμβανόμενος από νωρίς την κρισιμότητα της μεγάλης και σύνθετης πρόκλησης της εποχής μας, ο Ομίλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, μέσω της θυγατρικής του, ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ, έχει ήδη σχεδιάσει και δρομολογήσει ένα τεράστιο επενδυτικό πλάνο στην παραγωγή και αποθήκευ-

ση καθαρής ενέργειας, το οποίο ξεπερνά τα 2 δισ. ευρώ. Ειδικότερα, στο «πράσινο» χαρτοφυλάκιο του Ομίλου, περιλαμβάνονται η ανάπτυξη νέων αιολικών και φωτοβολταϊκών πάρκων συνολικής ισχύος περίπου 4 GW (ο Ομίλος έχει τοποθετηθεί εγκαίρως και στην αγορά των θαλάσσιων αιολικών πάρκων, όπου σε κοινοπραξία με την OCEAN WINDS σχεδιάζει να αναπτύξει πάρκα στις ελληνικές θάλασσες), υδροηλεκτρικά πάρκα και έργα αντλησιοταμίευσης συνολικής ισχύος 1,25 GW, καθώς και έργα αποθή-

κευσης και άλλων τεχνολογιών (βιοαέριο, βιομάζα κ.ά.) συνολικής ισχύος περίπου 0,25 GW. Παράλληλα, η δράση του διευρύνεται και στην κυκλική οικονομία, συνδράμοντας και από αυτόν τον τομέα στην προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Τα εν λόγω έργα αφορούν σε τεχνολογίες που φέρνουν τη νέα εποχή στην ολοκληρωμένη διαχείριση απορριμμάτων, μέσω σύγχρονων υποδομών.

Επίσης, ο Ομίλος υλοποιεί και αναπτύσσει σημαντικά έργα υποδομών και παραχωρήσεων

που αξιοποιούν σύγχρονες τεχνολογίες και εστιάζουν στη βιώσιμη λειτουργία, εξοικονομώντας φυσικούς πόρους και ανακυκλώνοντας υλικά. Στο χαρτοφυλάκιο καίριων υποδομών του Ομίλου βρίσκονται μεταξύ άλλων ο αυτοκινητόδρομος Κεντρικής Ελλάδος E-65, το έργο μελέτης, κατασκευής και διαχείρισης του νέου διεθνούς αερολιμένα Ηρακλείου στο Καστέλι της Κρήτης, καθώς και σειρά σημαντικών συμβάσεων παραχωρήσεων για μείζονες υποδομές, όπως η Εγνατία Οδός. Επιπλέον, μέσω των θυγατρικών του «Νέα Οδός» και «Κεντρική Οδός», ο Ομίλος λειτουργεί, συντηρεί και διαχειρίζεται τους πιο «πράσινους» αυτοκινητόδρομους της χώρας.

Στρατηγική διαρκούς βελτίωσης και υψηλοί στόχοι

Προτεραιότητα του Ομίλου είναι η ανάπτυξη και η υλοποίηση μίας στρατηγικής με σκοπό τη διαρκή βελτίωση και την επίτευξη υψηλών στόχων στον τομέα της βιωσιμότητας. Γι' αυτό, πέρα από τη δραστηριοποίησή του σε βιώσιμες υποδομές, παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και ανάπτυξη περιβαλλοντικών έργων, ο Ομίλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ έχει δεσμευτεί να διευρύνει το επίπεδο απολογισμού και διαφάνειας των δραστηριοτήτων του, με απώτερο στόχο να μειώσει τον αντίκτυπο στο κλίμα όλου του φάσματος των έργων που αναλαμβάνει, αναπτύσσει και διαχειρίζεται.

Ο Ομίλος έχει ήδη προχωρήσει σε μια σειρά ενεργειών με σκοπό τη δόμηση ενός στοχευμένου πλάνου δράσεων απο-

θρακοποίησης. Στο πλαίσιο αυτό, βρίσκεται στη διαδικασία οριστικοποίησης των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών που προκύπτουν από όλες τις δραστηριότητές του, ενώ παράλληλα καταγράφει τις άμεσες και έμμεσες εκπομπές ενέργειας (εκπομπές Scope 1, 2 και 3), ώστε να μπορέσει στη συνέχεια να θέσει συγκεκριμένους και μετρήσιμους στόχους βελτίωσης των δεικτών αυτών μέσα από πρωτοβουλίες που θα αφορούν στο σύνολο του οργανισμού. Αξίζει να τονιστεί ότι οι στόχοι αυτοί θα εναρμονίζονται με το SBTi* (Science Based Target Initiative).

Επιπλέον, ανταποκρινόμενος στην επιθυμία των μετόχων και των άλλων ενδιαφερόμενων μερών του για διαφάνεια και στοχοθέτηση σε επίπεδο ESG, ο Ομίλος πήρε τη στρατηγική απόφαση να συμμετέχει πρώτη φορά στο CDP Climate Change. Πρόκειται για τη διεθνή πλατφόρμα, στην οποία οργανισμοί καταγράφουν και δημοσιοποιούν τον αντίκτυπο που έχουν οι δραστηριότητές τους στο περιβάλλον, με στόχο την αποτύπωση της προόδου που σημειώνεται σε παγκόσμιο επίπεδο προκειμένου να δημιουργηθεί μια πραγματικά βιώσιμη οικονομία για όλους.

* Science Based Target Initiative: Πρόκειται για την πρωτοβουλία που δημιουργήθηκε σε συνέχεια της συμφωνίας του Παρισιού για το Κλίμα, προκειμένου να υποστηρίξει τις χώρες της Ε.Ε., και κατ' επέκταση τις επιχειρήσεις, να εφαρμόζουν στρατηγικές ώστε η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη να μην υπερβεί τους 2 βαθμούς Κελσίου πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα, για να αποφευχθούν οι πιο καταστροφικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Η «Νέα Οδός» και η «Κεντρική Οδός» έχουν βραβευθεί ως οι πιο «πράσινοι» αυτοκινητόδρομοι της Ελλάδας

Ο Ομίλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, μέσω της θυγατρικής του, ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ, έχει σχεδιάσει και δρομολογήσει ένα τεράστιο επενδυτικό πλάνο στην παραγωγή και αποθήκευση καθαρής ενέργειας

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ένα καινοτόμο πρόγραμμα μέσα στους στόχους του ΟΗΕ

Στην υποστήριξη των επιχειρήσεων-μελών του UN Global Compact Network Hellas ως προς τους τρόπους στοχοθέτησης και ενσωμάτωσης των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) στη στρατηγική και τη λειτουργία τους στοχεύει το πρόγραμμα SDG Ambition Accelerator, που πρόσφατα ολοκληρώθηκε.

Το SDG Ambition, όπως και τα υπόλοιπα προγράμματα της σειράς «Accelerators», αποτελεί, όπως αναφέρεται, μια ολοκληρωμένη μαθησιακή διαδικασία περιλαμβάνοντας ειδικά σεμινάρια μέσω της εκπαιδευτικής πλατφόρμας «Academy» του UN Global Compact, εκπαιδευτικές δράσεις με ειδικούς, ανταλλαγή εμπειριών και ιδεών μεταξύ των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών και πρόσβαση σε οδηγούς, εργαλεία και καλές πρακτικές.

Σκοπός του προγράμματος, που υλοποιήθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ήταν να προσφέρει στις επιχειρήσεις καθοδήγηση, εκπαίδευση, ευκαιρίες δικτύωσης και έμπρακτη υποστήριξη προκειμένου να τις βοηθήσει να θέσουν φιλόδοξους στόχους για τους SDGs που σχετίζονται με τον αντίκτυπό τους, να σχεδιάσουν τον τρόπο υλοποίησης και μέτρησης της προόδου τους και να αναπτύξουν μια στρατηγική ενσωμάτωσης και επικοινωνίας σε σχέση με αυτούς τους στόχους.

Καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες είχαν την ευκαιρία να λαμβάνουν ανατροφοδότηση από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας ώστε να εμπλουτί-

ζουν τον σχεδιασμό της δράσης τους, ενώ με την ολοκλήρωση όλων των επιμέρους θεματικών ενοτήτων παρέχεται πιστοποιητικό παρακολούθησης.

Το SDG Ambition Accelerator ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2021 και υλοποιήθηκε σε διακρατικό επίπεδο, σε συνεργασία με τα αντίστοιχα δίκτυα του UN Global Compact στην Κροατία και τη Σερβία και υπό τον συντονισμό μιας ομάδας εμπειρών ειδικών της Accenture. Συνολικά συμμετείχαν 30 επιχειρήσεις εκ των οποίων οι 14 είναι ελληνικές επιχειρήσεις-μέλη του UN Global Compact Network Hellas.

Τέλος, η επιτυχής υλοποίηση του SDG Ambition Accelerator στην Ελλάδα αντικατοπτρίζεται στις αναφορές των ιδίων των στελεχών που παρακολούθησαν το πρόγραμμα, αναφέροντας ενδεικτικά αποσπάσματα που το χαρακτηρίζουν «εξαιρετικό ταξίδι συνεργασίας, ανταλλαγής πρακτικών και εμπειριών», «πολύ καλά δομημένο και καινοτόμο πρόγραμμα με πλούσια και περιεκτική πληροφόρηση», «ουσιαστική καθοδήγηση που άνοιξε νέους ορίζοντες», «δομημένη προσέγγιση απέναντι στον σχεδιασμό και επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας», «εξαιρετικό πρόγραμμα που παρέχει τη δυνατότητα ακόμη και σε μικρές επιχειρήσεις να θέσουν και να υλοποιήσουν στόχους βιώσιμης ανάπτυξης».

Το προφίλ

Σημειώνεται ότι το UN Global Compact Network Hellas είναι τοπικό δίκτυο της μεγαλύ-

Με περισσότερες από 55 ελληνικές επιχειρήσεις και 20 ελληνικούς φορείς να συμμετέχουν σε αυτή την πρωτοβουλία, το UN Global Compact Network Hellas συνδέει τις τοπικές προτεραιότητες και ευκαιρίες με τις ευρύτερες τάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης και προσαρμόζει μια παγκόσμια στρατηγική σε τοπική δράση υποστηρίζοντας τα μέλη του στο ταξίδι τους προς τη βιώσιμη ανάπτυξη

τερης πρωτοβουλίας βιώσιμης ανάπτυξης των επιχειρήσεων στον κόσμο, του Global Compact των Ηνωμένων Εθνών (Η.Ε.). Από το 2021 λειτουργεί ως ανεξάρτητος φορέας και το διοικητικό του συμβούλιο απαρτίζεται από τα εξής μέλη: Τσέτη Ιουλία, πρόεδρος (UNI-PHARMA & InterMed), Δασκαλάκη-Μυτιληναίου Σόφη, αντιπρόεδρος (ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ), Κόντη Κιάρρα, γενική γραμματέας (ΕΥ GREECE), Καλογεράκος Αγγελος, ταμίας (TITAN), Κατσούλη Κατερίνα, μέλος (GRANT THORNTON), Πολυχρονόπουλος Αθανάσιος, μέλος (POLYECO), Αλεξίου Μαρία, μέλος (CSR HELLAS), Κωνσταντίνου Κωνσταντίνος, μέλος (ΣΕΒ), Μαχαίρας Κωνσταντίνος, μέλος (ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΗ).

Σκοπός του είναι να ενσωματώσει την ειδική πρωτοβουλία UN Global Compact του γενικού γραμματέα των Η.Ε. καλώντας τις επιχειρήσεις να ευθυγραμμίσουν τις δραστηριότητες και τις στρατηγικές τους με τις Δέκα Αρχές που αφορούν τους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των συνθηκών εργασίας, του περιβάλλοντος και την καταπολέμηση της διαφθοράς και να συμβάλουν στην επίτευξη των SDGs. Με περισσότερες από 55 ελληνικές επιχειρήσεις και 20 ελληνικούς φορείς να συμμετέχουν σε αυτή την πρωτοβουλία, το UN Global Compact Network Hellas συνδέει τις τοπικές προτεραιότητες και ευκαιρίες με τις ευρύτερες τάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης και προσαρμόζει μια παγκόσμια στρατηγική σε τοπική δράση υποστηρίζοντας τα μέλη του στο ταξίδι τους προς τη βιώσιμη ανάπτυξη με την εμπειρία και την αξιοπιστία των Η.Ε.

ΕΔΑΘΕΣΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΑΕΡΙΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ - ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ Α.Ε.

ΔΥΝΑΜΗ ΜΑΣ, η εμπιστοσύνη των καταναλωτών

Προχωράμε δυναμικά, βελτιώνουμε
τη ζωή των ανθρώπων, μοιραζόμαστε τη γνώση
και στηρίζουμε τη βιώσιμη ανάπτυξη.
Ανοίγουμε δρόμους με την πιο εύχρηστη, ασφαλή,
αποδοτική και αξιόπιστη μορφή ενέργειας.

Η δύναμη να βρισκόμαστε σταθερά δίπλα στην κοινωνία.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Μοναστηρίου 256 & Δ. Γληνού 7
Τηλ.: 2310584000

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Φαρσάλων 219, Λάρισα
Τηλ.: 2410582300

www.edathess.gr

Η ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στην οικονομική δραστηριότητα γίνεται σήμερα πιο επίκαιρη και αναγκαία από ποτέ. Με την επίδραση της πρόσφατης πανδημίας σε παγκόσμια κλίμακα, τις εικόνες της καταστροφής από την κλιματική αλλαγή, στο Μάτι, στην Εύβοια, στην Αυστραλία και σε πολλά άλλα μέρη της Γης, αλλά και τις ανισότητες να αυξάνονται σε κάθε μορφή, η απόφαση για έναν διαφορετικό τρόπο σκέψης, λειτουργίας, συμπεριφοράς και κατανάλωσης είναι δεδομένη.

Σε αυτό το νέο μοντέλο, έχοντας απώτερο στόχο τη μετάβαση στη βιώσιμη ανάπτυξη, οι επιχειρήσεις της παγκόσμιας και ενιαίας ουσιαστικά (χωρίς εθνικά σύνορα) αγοράς καλούνται να συμβάλουν από την πλευρά τους και στο μέτρο που τους αναλογεί, λαμβάνοντας υπόψη πως η λειτουργία τους και η στρατηγική που ακολουθούν για να επιτύχουν τους επιχειρηματικούς τους στόχους επηρεάζει τόσο το τοπικό όσο και το διεθνές περιβάλλον.

Για τον λόγο αυτό, η ενσωμάτωση των αρχών της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης ως πλαίσιο λειτουργίας των επιχειρήσεων, και κατ'επέκταση των αγορών, αποτελεί σήμερα καθοριστική προϋπόθεση για τη μετάβαση σε ένα οικονομικό και επιχειρηματικό μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης.

Το νέο κανονιστικό πλαίσιο της Ε.Ε. για την ευρωπαϊκή ταξινόμια και τη δημοσιοποίηση των εταιρικών πληροφοριών για τη βιωσιμότητα, το οποίο έχει ήδη τεθεί σε διαβούλευση με τις προτάσεις για τη νέα οδηγία CSRD, αλλά και τις προτάσεις για την επέκταση της ταξινόμιας σε θέματα «κοινωνικής βιωσιμότητας», στηρίζεται ουσιαστικά στη χρήση των διεθνών συνθηκών και των προτύπων ή οδηγιών που συνδέονται με την εφαρμογή τους, όπως για παράδειγμα οι οδηγίες του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια και την επιχειρηματική δεοντολογία και οι οδηγίες του ΟΗΕ για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις επιχειρήσεις.

Από την ανάλυση των κινδύνων που αναγνωρίζονται ως σημαντικοί για την επιτυχία του σχεδιασμού και της υλοποίησης αυτής της μετάβασης είναι κατ' αρχάς η εμπλοκή και η δίκαιη συμμετοχή όλων στην μετάβαση ώστε να περιοριστούν οι ήδη αυξανόμενες ανισότητες και εντός της Ε.Ε. και εντός κάθε χώρας-μέλους της.

Η σαφής διαφορά μεταξύ των εθνικών οικονομιών, τόσο σε επίπεδο σύνθεσης και οικονομικού μοντέλου όσο και σε επίπεδο ωριμότητας του κανονιστικού πλαισίου, δηλαδή σύγκλισης του εθνικού με το ευρωπαϊκό και το διεθνές «κεκτημένο», είναι ίσως ο σημαντικότερος παράγοντας κινδύνου

ΤΟ ΝΕΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Δίκαιη μετάβαση

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΑΛΕΞΙΟΥ***

σε συνδυασμό και με το τεράστιο έλλειμμα κατάλληλων δεξιοτήτων και ικανοτήτων σχετικών με τη βιωσιμότητα σε όλα τα επαγγελματικά πεδία σήμερα. Χαρακτηριστικό είναι το πρόβλημα της διαφοροποίησης των επαγγελματικών προσόντων του κλάδου των ορκωτών λογιστών που αναμένεται να απαιτηθούν για την εφαρμογή του νέου κανονιστικού πλαισίου.

Ηδη είναι φανερή η ανάγκη για πιο εξειδικευμένες υπηρεσίες προκειμένου να ενισχυθεί η δυνατότητα των επιχειρήσεων να ανταποκριθούν είτε στις απαιτήσεις της ταξινόμιας που επηρεάζει όλες τις κύριες οικονομικές δραστηριότητες είτε στις απαιτήσεις των πελατών που ολοένα και περισσότερο διεκδικούν μέσω εταιρικών συστημάτων δέουσας επιμέλειας ολοένα και περισσότερες πληροφορίες από τους προμηθευτές τους για τις επιδόσεις τους σε επιμέρους τομείς βιωσιμότητας, όπως η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των συνδικαλιστικών ελευθεριών, η καταπολέμηση της περιβαλλοντικής ρύπανσης κ.λπ.

Κάθε οικονομική δραστηριότητα έχει σύμφωνα με τα παραπάνω τη δική της θετική και αρνητική επίδραση να αντιμετωπίσει κατά

τον σχεδιασμό αυτής της μετάβασης και να συμβάλει εξίσου και αναλογικά στην αντιμετώπιση των ουσιαστών θεμάτων που επηρεάζει. Κάθε επιχείρηση αντίστοιχα καλείται σε αυτό το πλαίσιο να επαναπροσδιορίσει τελικά τον ρόλο της στην αγορά και να χτίσει μια νέα κουλτούρα κοινωνικής και περιβαλλοντικής ευθύνης που θα αποδεικνύεται στην πράξη και θα ελέγχεται δημόσια από τους συμμετόχους.

Σε αυτό συντελούν τελικά οι νέες ευρωπαϊκές οδηγίες και η ταξινόμια για τη συμμόρφωση των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των εισηγμένων εταιρειών με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και αρχές για την εταιρική διαφάνεια και τη λογοδοσία σε θέματα βιωσιμότητας.

Η Ελλάδα ξεκινάει αυτή τη μετάβαση με ένα επίπεδο ωριμότητας κατώτερο του μέσου Ε.Ε., δεδομένης της σύνθεσης της οικονομικής δραστηριότητας και του μεγαλύτερου σε όλη την Ε.Ε. πληθυσμού πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων.

Η συνάρτηση των ΜμΕ με την εθνική οικονομία καθιστά ακόμη πιο επίκαιρη την υιοθέτηση τώρα μιας εθνικής στρατηγικής για την εταιρική κοινωνική ευθύνη με στό-

χο την ενδυνάμωση των ΜμΕ στη διαδικασία της μετάβασης και την ταχύτερη ωρίμανση της εσωτερικής αγοράς. Η εθελοντική συμμετοχή των ΜμΕ, τα επόμενα τρία χρόνια, στον επανασχεδιασμό του επιχειρηματικού τους μοντέλου λαμβάνοντας υπόψη τις αλλαγές που προοιωνίζεται η εξέλιξη της εσωτερικής αγοράς στην Ε.Ε. βάσει των αρχών και των διεθνών προτύπων για τη βιωσιμότητα είναι η ευκαιρία για την εξυγίανση και την εξέλιξη των επιχειρήσεων.

Ταυτόχρονα, η προσαρμογή της Ελλάδας στο νέο κανονιστικό πλαίσιο είναι η ευκαιρία για μια νέα και επίκαιρη αξιολόγηση και κωδικοποίηση, βάσει των διεθνών και ευρωπαϊκών προτύπων του εσωτερικού δικαίου και η ευρύτερη αναβάθμιση της ικανότητας τόσο σε θεσμικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο αγοράς να λειτουργήσει σύμφωνα με τις αρχές της βιωσιμότητας και της ευθύνης για τις ερχόμενες γενιές.

*Πρόεδρος Δ.Σ. του CSR HELLAS, μέλος Δ.Σ. του CSR Europe, ESG Senior Advisor, Ομιλος TITAN, Secretariat του EFRAG PTF European Sustainability Reporting Standard (ESRS)

Η εθνική στρατηγική για τη βιωσιμότητα οφείλει να έχει στόχο την ενδυνάμωση των ΜμΕ

Για τη MYTILINEOS, η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί κινητήρια δύναμη μέσω της οποίας η εταιρεία φιλοδοξεί να παραμείνει ανταγωνιστική σε βάθος χρόνου, να αντιμετωπίσει τις σύγχρονες προκλήσεις και να συμβάλει σε ένα νέο, αποδοτικό μοντέλο ανάπτυξης. Είναι άλλωστε η εταιρεία που την έβαλε πρώτη στο επίκεντρο, σε απόλυτη σύμπνοια με τους επιχειρηματικούς της στόχους. Μάλιστα, το 2021 ήταν μια χρονιά-ορόσημο για την εταιρεία, καθώς έθεσε τον πήχη ψηλά μέσα από τις πρωτοβουλίες που ανέλαβε και τους στόχους που έθεσε.

Ενσωματώνοντας στο DNA της εταιρείας τη βιώσιμη ανάπτυξη

Όπως εξάλλου έχει αναφέρει ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας, Ευάγγελος Μυτιληναίος, η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί πλέον αναπόσπαστο στοιχείο του «εταιρικού DNA» της MYTILINEOS, άρρηκτα και αρμονικά συνδεδεμένο με τη μακροπρόθεσμη επιχειρηματική στρατηγική της εταιρείας. Με βάση αυτή την κατεύθυνση η εταιρεία στοχεύει στη δημιουργία μακροπρόθεσμης και βιώσιμης αξίας, για τους μετόχους και τις υπόλοιπες ομάδες των κοινωνικών της εταιρών, μέσω μιας συνολικής προσέγγισης στην άσκηση της δραστηριότητάς της, που συνδυάζει τη διασφάλιση των θέσεων εργασίας, τη βιομηχανική ανάπτυξη και την κερδοφορία πάντα με όρους κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Ετσι, η εταιρεία διέγινωσεν εγκαίρως την ανάγκη της μετάβασης σε ένα πιο βιώσιμο επιχειρηματικό μοντέλο και μέσα από όλους τους τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας διαδραματίζει ήδη σημαντικό ρόλο στην ενεργειακή μετάβαση και στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου παγκοσμίως, κλιμακώνοντας τη θετική της επίδραση, με στόχο να γίνει μια από τις κορυφαίες εταιρείες στην παγκόσμια αγορά στον τομέα αυτό.

Με στόχο τη μείωση των εκπομπών

Σημαντικός στόχος της εταιρείας είναι και η μείωση των εκπομπών. Ετσι, η MYTILINEOS έγινε η πρώτη βιομηχανία στην Ελλάδα και από τις πρώτες παγκοσμίως που δεσμεύτηκε σε σαφείς στόχους απανθρακοποίησης για το 2030 και το 2050. Δεσμεύσεις που συμβαδίζουν απόλυτα με τη διεθνή προσπάθεια διατήρησης της αύξησης της θερμοκρασίας του πλανήτη κάτω από τους 2°C μέχρι το 2030, ενώ ευθυγραμμίζονται και με το όραμα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050.

Σε αυτή την κατεύθυνση, η MYTILINEOS ξεκίνησε την εφαρμογή εξειδικευμένων σχεδίων δράσης για κάθε βασική πρωτοβουλία που συμβάλλει στην επίτευξη των φιλόδοξων στόχων μείωσης του ανθρακικού της αποτυπώματος και στους τέσσερις τομείς δραστηριότητάς της. Ενδεικτικά, στοχεύει στην αύξηση της παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, στην ηλεκτροδότηση του Τομέα Μεταλλουργίας από ΑΠΕ, στην αύξηση της παραγωγής δευτερόχυτου αλουμινίου στο 26%, στη δημιουργία νέων δραστηριοτήτων και

MYTILINEOS:

Σταθερά βήματα για ένα βιώσιμο μέλλον

προϊόντων χαμηλών ρύπων, στη χρήση ηλεκτρικών οχημάτων.

Υπεύθυνη διαχείριση των υδάτων

Παράλληλα, η MYTILINEOS συμβάλλει και στην εθνική και διεθνή προσπάθεια για υπεύθυνη διαχείριση των υδάτινων πόρων. Χρησιμοποιώντας σημαντικές ποσότητες νερού σε συγκεκριμένους τομείς και περιοχές δραστηριοποίησης, η ορθολογική άντληση, χρήση, κατανάλωση και απόρριψη του νερού αποτελεί σημαντικό θέμα για την εταιρεία. Απόδειξη της υλοποίησης της δέσμευσής της αποτελεί και η αξιολόγηση που έλαβε το 2021, για 6η συνεχόμενη χρονιά, από τον διεθνή οργανισμό βιώσιμης ανάπτυξης CDP, στην κατηγορία Water Security που υποδηλώνει ότι η εταιρεία αναλαμβάνει συντονισμένες πρωτοβουλίες σχετικά με τον τρόπο που διαχειρίζεται τους υδάτινους πόρους.

Οι επιτυχίες

Ως επιστέγασμα όλων των προσπαθειών της, η MYTILINEOS έχει λάβει σειρά διακρίσεων για τη στρατηγική της αναφορικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη και τις δράσεις που αναλαμβάνει. Ενδεικτικά, το 2021, αναγνωρίστηκε από τη Sustainalytics, έναν από τους πιο σημαντικούς και αξιόλογους ESG Raters παγκοσμίως, ως μία από τις «Κορυφαίες βιομηχανικές εταιρείες» για την ESG επίδοσή της, καταλαμβάνοντας τη 2η θέση σε σύνολο 114 εταιρειών του κλάδου των Industrial Conglomerates. Παράλληλα, μέσα στο 2021, η MYTILINEOS εντάχθηκε στη ομάδα των «Science Based committed companies» της διεθνούς πρωτοβουλίας SBTi, με σκοπό την επιστημονική επικύρωση των κλιματικών της στόχων, ενώ κατάφερε επίσης να ολοκληρώσει με επιτυχία 11 ESG αξιολογήσεις από διεθνείς οργανισμούς (ESG Raters) βελτιώνοντας αισθητά τις επιδόσεις της.

Οι συνεχείς κρίσεις που καλούνται οι επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν, τα τελευταία χρόνια, με παραμέτρους όπως η κλιματική αλλαγή, η πανδημία, η αστάθεια των παγκόσμιων εφοδιαστικών αλυσίδων, η άνοδος του επιπέδου των τιμών διεθνώς, η γεωπολιτική αστάθεια, προστίθενται στις επιχειρηματικές προκλήσεις που ήδη διαχειρίζονταν και διαμορφώνουν εκτός από ένα νέο περιβάλλον, στο οποίο οι επιχειρήσεις καλούνται να προσαρμοστούν, την αναγκαιότητα για ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στην επιχειρηματική τους στρατηγική και εταιρική τους λειτουργία.

Η ανάγκη αυτή για τις επιχειρήσεις προκύπτει σε μια περίοδο που βασικότερος κίνδυνος για τη βιωσιμότητα και την πρόοδο που έχει επιτευχθεί τα τελευταία 20 χρόνια είναι η οπισθοδρόμηση στα επίπεδα προ του 2000, τότε που ο ΟΗΕ δημοσιοποιούσε τους Στόχους για τη χιλιετία για την έξοδο εκατομμυρίων ανθρώπων παγκοσμίως από την ακραία φτώχεια και πείνα και την ενίσχυση της υγείας μέσω της μείωσης της παιδικής θνησιμότητας και της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας. Η βελτίωση που σημειώθηκε μέχρι το 2015 ήταν θεαματική και στη βάση αυτή ο ΟΗΕ πρότεινε μια φιλόδοξη ατζέντα μέχρι το 2030, με 17 Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΣΒΑ), συμπεριλαμβάνοντας όλες τις τρέχουσες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κόσμος μας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ανεξάρτητα από το κάθε κράτος-μέλος της, υπέγραψε τους ΣΒΑ, συνδυάζοντάς τους με τις δεσμεύσεις που ανέλαβε στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή για να οδηγηθεί στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία με στόχο την επίτευξη ανθρακικής ουδετερότητας μέχρι το 2050, καθώς και τον πρώτο κλιματικό νόμο σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Σε εθνικό επίπεδο, οι κυβερνήσεις ανταποκρίνονται μέσω της ανάπτυξης εθνικών σχεδίων ανάπτυξης της κλιματικής αλλαγής, ενώ αποδεσμεύονται σταδιακά σημαντικές ενισχύσεις που αναμένεται να συμβάλουν προς την κατεύθυνση αυτή.

Οι επιχειρήσεις διαδραματίζουν καταλυτικό ρόλο στις προσπάθειες αυτές, καθώς μέσω των προϊόντων και υπηρεσιών τους, αλλά κυρίως μέσω της καινοτομίας και των πόρων που διαθέτουν μπορούν να επηρεάσουν την καταναλωτική συνήθεια προς περισσότερο φιλικές προς το περιβάλλον επιλογές. Πέρα από τις περιβαλλοντικές προκλήσεις, προκύπτουν εξίσου ισχυρές κοινωνικές προκλήσεις. Οι επιπτώσεις της πανδημίας στις κοινωνίες είναι απτές ακόμη και σήμερα. Οι επιχειρήσεις καλούνται να διαχειριστούν θέματα όπως η συνέχιση της λειτουργίας τους σε συνθήκες

ΠΟΣΟ ΕΤΟΙΜΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΕ ΒΙΩΣΙΜΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ;

Κρίσεις και προκλήσεις

Του **ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ***

Οι επιπτώσεις της πανδημίας στις κοινωνίες είναι απτές ακόμη και σήμερα. Οι επιχειρήσεις καλούνται να διαχειριστούν θέματα όπως η συνέχιση της λειτουργίας τους σε συνθήκες αβεβαιότητας, η προστασία των εργαζομένων, η βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας στους χώρους εργασίας, ειδικά των περισσότερο ευάλωτων, η ενίσχυση της απασχόλησης, η παροχή δυνατοτήτων εξέλιξης

αβεβαιότητας, η προστασία των εργαζομένων, η βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας στους χώρους εργασίας, ειδικά των περισσότερο ευάλωτων, η ενίσχυση της απασχόλησης, η παροχή δυνατοτήτων εξέλιξης κ.ά.

Παράλληλα, τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι πολίτες, οι καταναλωτές, οι ΜΚΟ, τα ΜΜΕ κ.ά., συνεχίζουν να εντείνουν την πίεσή τους σε εταιρείες, προκειμένου αυτές να λάβουν θέσεις σε κοινωνικά ζητήματα, όπως η συμπερίληψη, η διαφορετικότητα και η ισότητα, και στο πλαίσιο αυτό νέοι κανονισμοί αναμένεται να αναγκάσουν τις εταιρείες να δημοσιοποιούν πληροφορίες σχετικά με τη διοικητική τους προσέγγιση για την επίτευξη των περιβαλλοντικών και κοινωνικών στόχων που θέτουν, αλλά και τον τρόπο διακυβέρνησής τους. Η εταιρική προσέγγιση στα θέματα αυτά αποτελεί κριτήριο αξιολόγησης της εταιρικής αξίας, ενώ σταδιακά αποτελούν και διαδικασία αξιολόγησης τραπεζικών χορηγήσεων.

Το ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο αλλάζει ταχύτατα για την ενίσχυση της χρηματοδότησης της δίκαιης μετάβασης μέσω της πρωτοβουλίας «Fit for 55» που μεταξύ άλλων περιλαμβάνει την Οδηγία για την υποβολή εκθέσεων εταιρικής βιωσιμότητας, την Οδηγία για την εταιρική δέουσα επιμέλεια στον έλεγχο των εφοδιαστικών αλυσίδων όσον αφορά τη βιωσιμότητα, εντός της οποίας ενσωματώνονται και βασικές πρόνοιες σχετικά με τη βιώσιμη εταιρική δι-

ακυβέρνηση. Στο νέο πλαίσιο περιλαμβάνεται και ο νέος Κανονισμός περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ο Κανονισμός για την περιβαλλοντική ταξινόμηση (EU Taxonomy), η οποία ακολουθείται από την αντίστοιχη κοινωνική ταξινόμηση που βρίσκεται σε διαβούλευση και την ανάπτυξη προτύπων υποβολής εκθέσεων εταιρικής βιωσιμότητας, στο πλαίσιο των οποίων αναπτύσσεται και ειδικό εθελοντικό πρότυπο αναφοράς για τις ΜμΕ.

Υστερούν

Σήμερα, οι επιχειρήσεις καλούνται να δημιουργήσουν διαμοιραζόμενη αξία και να προσαρμόσουν την επιχειρηματική τους λειτουργία με τρόπο που να περιορίζεται ο αρνητικός αντίκτυπος και να ενισχύεται η θετική τους επίδραση. Η διαχείριση της βιωσιμότητας τίθεται από πλευράς κανονιστικού πλαισίου ως προαπαιτούμενο της ανάπτυξης τόσο των ιδίων των επιχειρήσεων όσο και των ενδιαφερόμενων μερών τους.

Πόσο έτοιμες είναι ωστόσο οι επιχειρήσεις και οι κλάδοι της οικονομίας; Η απάντηση έρχεται από την πρώτη μελέτη του Ευρωπαϊκού Βαρόμετρου, που αναπτύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο CSR Europe, σε συνεργασία με τον οίκο αξιολόγησης Moody's και τη θυγατρική του εταιρεία Vigeo-Eiris και είναι σαφής: Οι περισσότεροι κλάδοι ακόμη υστερούν στην υιοθέτηση συγκεκριμένων προτεραιοτή-

των και θεμάτων ως ουσιαστών για τη βιωσιμότητα του κλάδου τόσο στη διαδικασία μετάβασης όσο και σε σχέση με τη συνεισφορά τους στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης 2030.

Με αυτή την επιδίωξη δημιουργήθηκε το Ελληνικό Σύμφωνο Βιώσιμης Επιχειρηματικότητας (ΕΣΒΕ) ως οδικός χάρτης για το διάστημα 2022-2024 που απευθύνεται σε όλες τις ελληνικές επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους και κλάδου δραστηριοποίησης, με στόχο να διαχειριστούν με υπεύθυνο και βιώσιμο τρόπο το σύνολο των θεμάτων που σχετίζονται με τη στρατηγική και τη λειτουργία τους αλλά και τις εφοδιαστικές τους αλυσίδες.

Εμπνευστής του ΕΣΒΕ το CSR HELLAS, που προτίθεται να συνεργαστεί τόσο με τους κλάδους που μπορεί να μην έχουν ξεκινήσει καν τη διαδικασία προσαρμογής όσο και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, δίνοντάς τους οργανωμένα και στοχοθετημένα τη γνώση, τις καλές πρακτικές και τις εμπειρίες των επιχειρήσεων που είναι ωριμότερες.

Η φιλοδοξία είναι τολμηρή, να αποτελέσει το ΕΣΒΕ σημείο εκκίνησης μιας πορείας λογικής αλλαγής που θα συσπειρώσει επιχειρήσεις και κλαδικούς φορείς στην προσπάθεια μετάβασης σε ένα νέο, βιώσιμο και υπεύθυνο επιχειρηματικό μοντέλο, σύμφωνα με τις αρχές και τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

*Αναπληρωτής διευθυντής CSR Hellas

doValue

Δράσεις για το περιβάλλον και την κοινωνία με ουσιαστικό όφελος

Κάθε ένας από τον μέσο Έλληνα πολίτη που ζει στη χώρα μας εκπέμπει 7 τόνους διοξειδίου του άνθρακα τον χρόνο, ενώ μια τετραμελής οικογένεια από τη χρήση ηλεκτρικού ρεύματος στο σπίτι της εκπέμπει σε ετήσια βάση, τι εκπέμπει ένα ΙΧ.Χ. βενζινοκίνητο αυτοκίνητο διανύοντας 20.000 χιλιόμετρα! Τα ενδιαφέροντα αυτά στοιχεία προκύπτουν από σχετική μελέτη που πραγματοποίησε το 2021 η Διανέοσις με θέμα «Οι Συνέπειες Της Κλιματικής Αλλαγής Σστην Ελλάδα»..¹

Ενα υπολογίσιμο μέρος των εκλύσεων του καθενός μας (σχεδόν το 10%) προέρχεται από την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στο σπίτι. Δηλαδή, αν αλλάξει ο τρόπος με τον οποίο παράγεται η ενέργεια που καταναλώνουμε προς το "καθαρότερο", οι εκπομπές αυτές θα μειωθούν δραματικά.

Η στροφή προς το "καθαρότερο" για το περιβάλλον αλλά και η εξοικονόμηση κατανάλωσης πόρων είναι το διττό όφελος που χαρακτηρίζει την εγκατάσταση 181 φωτοβολταϊκών πάνελ στο ιστορικό κτήριο της ΕΛΕΠΑΠ στο Παγκράτι από την doValue Greece. Με αυτή την πρωτοβουλία, η doValue Greece επιβεβαιώνει ότι προχωρά με σταθερά και συντονισμένα βήματα την υλοποίηση του Προγράμματος Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης με δράσεις για την Υγεία, την Κοινωνία και το Περιβάλλον, στηρίζοντας έναν οργανισμό που βρίσκεται δίπλα στα παιδιά που έχουν ανάγκη, από τις αρχές του 20ού αιώνα, αλλά και συνδράμοντας στην προσπάθεια της μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Το σύστημα για την ενεργειακή κάλυψη της ΕΛΕΠΑΠ με τα 181 φωτοβολταϊκά πλαίσια που εγκαταστάθηκαν στη στέγη του κτηρίου, αθροίζουν μία συνολική ισχύ συστήματος 97,74 kW. Η απόδοση του συστήματος εκτιμάται σε περισσότερες από 150.000 kWh ετησίως, που καλύπτει πε-

ρισσότερα από τα 3/4 της κατανάλωσης της εγκατάστασης.

Με πολύ απλά λόγια, αυτό σημαίνει ότι το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών σε ενεργειακή κατανάλωση του κτηρίου της ΕΛΕΠΑΠ θα καλύπτεται από αυτό το σύστημα των πλαισίων, με άμεσο και πολλαπλό όφελος περιβαλλοντικό, οικονομικό και κοινωνικό: Περιβαλλοντικό διότι πρόκειται για παραγωγή «πράσινης» ενέργειας, από τον ήλιο, οικονομικό διότι ελαχιστοποιείται το κόστος ενέργειας για την ΕΛΕΠΑΠ, με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση σοβαρών χρηματικών πόρων. Τα χρήματα αυτά, τα οποία εξοικονομούνται από τον προϋπολογισμό της οργάνωσης, στη συνέχεια διοχετεύονται στις κατ' εξοχήν δράσεις της, με αποτέλεσμα να προκύπτουν ακόμα περισσότερες και ποιοτικότερες παροχές προς τα παιδιά και επομένως, σημαντικό κοινωνικό όφελος.

Μία άλλη έκφανση της κλιματικής αλλαγής, σύμφωνα με την ίδια έρευνα, είναι

ότι η χώρα αποκτά σταδιακά θερμότερο και ξηρότερο κλίμα, με ακραία καιρικά φαινόμενα που θα είναι εντονότερα, συχνότερα και με μεγαλύτερη διάρκεια. Στη συντριπτική πλειοψηφινότητα των κλιματικών παραμέτρων και γεωγραφικών περιοχών, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, αν και δεν θα είναι πάντα της ίδιας έντασης και δεν αποτυπώνονται ισότιμα σε όλες τις παραμέτρους ή τις περιοχές της χώρας, συνολικά για την Ελλάδα δεν μπορεί παρά να είναι αρνητικές.

Επιπτώσεις αυτής της αλλαγής ήταν οι καταστροφικές πυρκαγιές που έζησε η χώρα πέρυσι το καλοκαίρι και τις οποίες με τραγικό τρόπο βιώσαν οι κάτοικοι των περιοχών που επλήγησαν, όπως οι κάτοικοι της Βόρειας Εύβοιας.. Η doValue Greece, ευαισθητοποιημένη από την τρομερή αυτή καταστροφή και συναισθανόμενη την ευθύνη και την υποχρέωση των επιχειρήσεων να συμπαραστέκονται στις δοκιμασίες του

κοινωνικού συνόλου, ακολουθώντας τις επιταγές της Εταιρικής Υπευθυνότητάς της ανέλαβε την πλήρη επίσκεψη, ανακαίνιση και επανεξοπλισμό του δημοτικού ιατρείου Ροβιών, στον Δήμο Μαντουδίου, Λίμνης, Αγίας Άννας που καταστράφηκε ολοσχερώς πρώτα από τις φωτιές και εν συνεχεία από τις πλημμύρες που ακολούθησαν. Ας σημειωθεί ότι το ιατρείο καλύπτει αφ' ενός τους μόνιμους κατοίκους και αφ' ετέρου τους χιλιάδες επισκέπτες της ευρύτερης περιοχής, αποτελώντας μια σημαντική και απολύτως αναγκαία υγειονομική υποδομή.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου ανέλαβαν την υλοποίηση των απαραίτητων μελετών και ξεκίνησαν τις εργασίες αποκατάστασης με στόχο το δημοτικό ιατρείο να είναι πλήρως λειτουργικό για την τρέχουσα τουριστική περίοδο.

Εν προκειμένω, η επαναλειτουργία του ιατρείου είναι το έργο που έρχεται να αποκαταστήσει τις καταστροφικές συνέπειες της πυρίνης λαίλαπας και να αποδώσει στην τοπική κοινωνία το αγαθό της περίθαλψης, αλλά και να ενισχύσει συνολικά την προσπάθεια βελτίωσης και αποκατάστασης των υποδομών σε μια περιοχή στην οποία καταστράφηκαν περιουσίες, επηρεάζοντας το εισόδημα και το επίπεδο διαβίωσης του πληθυσμού, που επίσης στηρίζεται αρκετά στον τουρισμό.

Η φιλοσοφία και η στρατηγική της doValue βασίζονται στην αναζήτηση συνεχώς δράσεων που θα συνδυάζουν τη θετική επίπτωση στο περιβάλλον, αφήνοντας ταυτόχρονα ένα ουσιαστικό αποτύπωμα και στην κοινωνία. Στόχος είναι, κάθε πρωτοβουλία να προσθέτει αξία και ποιότητα στην κοινωνία και στους συνανθρώπους μας, κάτι που έχει επιτευχθεί αναμφίβολα τόσο με την εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών στην ΕΛΕΠΑΠ, όσο και με την επαναλειτουργία του ιατρείου στις Ροβιές της Εύβοιας.

Η σπατάλη των τροφίμων, τροφο

Πόσο αθώο είναι να πετάξουμε λίγο κρέας που περίσσεψε ή ένα καρβέλι μπαγιάτικο ψωμί στα σκουπίδια; Γιατί οι περισσότεροι καταναλωτές απορρίπτουμε τα περιεργα σε σχήμα φρούτα και λαχανικά; Πώς γίνεται να μένουν αδιάθετα στα χωράφια αγροτικά προϊόντα; Μήπως τελικά παράγουμε περισσότερα από όσα καταναλώνουμε και σπαταλάμε την τροφή μας χωρίς δεύτερη σκέψη; Και όλη αυτή η σπατάλη τροφίμων πώς συνδέεται με την κλιματική αλλαγή;

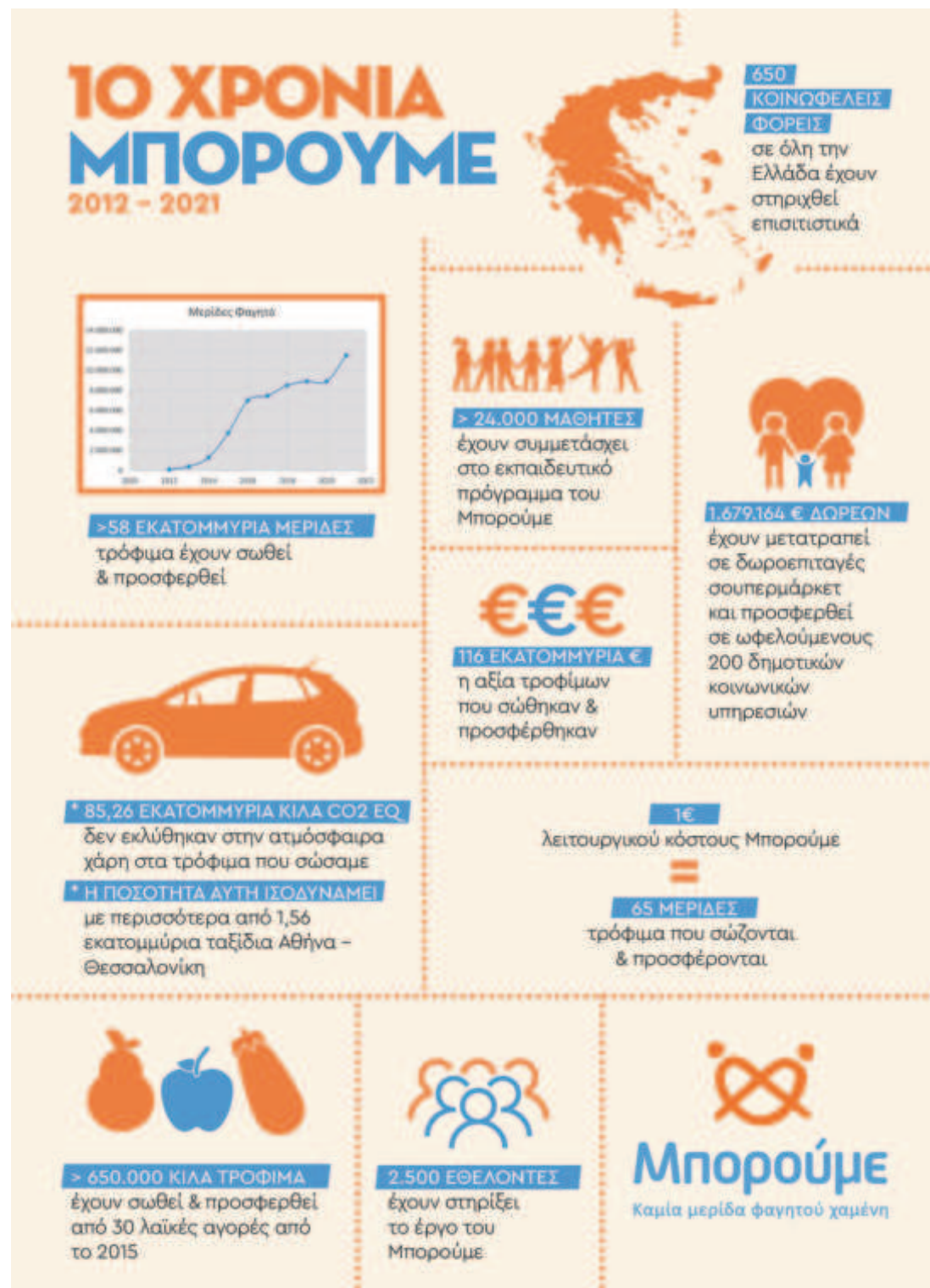
Όταν μιλάμε για το φαινόμενο του θερμοκηπίου, οι περισσότεροι θεωρούμε ότι φταίνε η βενζίνη και το πετρέλαιο επειδή εκλύουν τεράστιες ποσότητες CO₂ στην ατμόσφαιρα. Δεν είναι όμως μόνο αυτά. Η σπατάλη των τροφίμων είναι ένας ακόμη -υψίστης σημασίας- παράγοντας περιβαλλοντικής επιβάρυνσης, διότι τα περισσότερα τρόφιμα όταν καταλήγουν στις χωματερές αποσυντίθενται και εκπέμπουν μεθάνιο, ένα αέριο περίπου 25 φορές πιο ισχυρό ως προς τη θερμαντική επίδραση από το CO₂, υπεύθυνο σε μεγάλο βαθμό για την υπερθέρμανση του πλανήτη.

Με τη γλώσσα των αριθμών

Σε παγκόσμιο επίπεδο εκτιμάται ότι η σπατάλη τροφίμων ευθύνεται για το 8-10% των ανθρωπογενών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Αν η σπατάλη τροφίμων ήταν χώρα θα ήταν η τρίτη πιο ρυπογόνος μετά την Κίνα και τις ΗΠΑ.

Για να αντιληφθούμε ακόμα καλύτερα τον αντίκτυπο, αρκεί να αντιπαραβάλουμε το ανθρακικό αποτύπωμα άλλων δραστηριοτήτων. Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα του David Lee και των συνεργατών του, οι αεροπορικές μεταφορές εκτιμάται ότι ευθύνονται για το 2,5% των παγκόσμιων εκπομπών CO₂ και τα πλαστικά για το 3,8% των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (έρευνα των Jiajia Zheng και Sangwon Suh). Η Project Drawdown όμως, που έχει στόχο την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, κατατάσσει πολύ ψηλά τη μείωση της σπατάλης τροφίμων ως μια από τις λύσεις με τον μεγαλύτερο θετικό αντίκτυπο στον μετριασμό της κλιματικής κρίσης.

«Σπαταλώ όμως το φαγητό μου» δεν σημαίνει μόνο έκλυση μεθανίου. Συνεπάγεται και σπατάλη πολύτιμων πρώτων υλών (νερό, γη, ενέργεια κ.ά.) που χρειάστηκε για την παραγωγή των τροφίμων. Όσο περισσότερο προχωρούμε στα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού τόσο αυξάνονται οι απαιτούμενοι πόροι

Η μείωση της σπατάλης τροφίμων μπορεί να αποτελέσει σημαντική λύση με τον μεγαλύτερο θετικό αντίκτυπο στον μετριασμό της κλιματικής κρίσης

για την παραγωγή, την επεξεργασία, τη μεταφορά, τη διαχείριση. Αν σκεφτεί κανείς ότι απορρίπτοντας ένα κιλό βοδινού κρέατος σπαταλάμε ταυτόχρονα 15.000 λίτρα νερό ή αν πετάξουμε ένα καρβέλι ψωμί σπαταλάμε περισσότερα από 1.000 λίτρα νερό, εύκολα μπορεί να αντιληφθεί το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της σπατάλης τροφίμων.

Ο περιορισμός της σπατάλης των τροφίμων αποτελεί και μια από τις μεγαλύτερες παγκόσμιες προκλήσεις του μέλλοντος και εντάσσεται στους Στόχους 2 (Μηδενική πείνα), 12 (Βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή) και 13 (Κλιματική αλλαγή) της Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ.

Στην Ελλάδα το «Μπορούμε» είναι από τις πρώτες οργανώσεις που μίλησε για πρώτη φορά για τη σπατάλη τροφίμων δέκα χρόνια πριν. Ηδη από το 2012 που ξεκίνησε τη λειτουργία της μέχρι σήμερα έχει συμβάλει στην αντιμετώπιση του φαινομένου μέσα από την υιοθέτηση μιας ολιστικής προσέγγισης που κινείται σε δύο κεντρικούς πυλώνες: της εφαρμογής προγραμμάτων διάσωσης και προσφοράς τροφίμων (Διάσωση και Προσφορά, Μπορούμε στη Λαϊκή, Μπορούμε στο Χωράφι) και της ενδυνάμωσης της πρόληψης μέσα από προγράμματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης (ενημέρωση μαθητών όλων των βαθμίδων, ενημερωτικά

σεμινάρια σε επιχειρήσεις κ.ά.) με σκοπό τη στήριξη συνανθρώπων που βιώνουν επισιτιστική ανασφάλεια και τη μείωση του περιβαλλοντικού αντίκτυπου.

Το «Μπορούμε» ως μέλος της Πλατφόρμας της Ευρωπαϊκής Ενωσης για τις Απώλειες και τη Σπατάλη Τροφίμων από το 2016 συμμετέχει ενεργά στη διαβούλευση για τη λήψη μέτρων και τη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών προς την κατεύθυνση της μείωσης της σπατάλης τροφίμων, ενώ έχει βραβευτεί -μεταξύ άλλων- από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το Βραβείο Ευρωπαίου Πολίτη 2017.

Πρωτοβουλίες

Σε εθνικό επίπεδο, το τοπίο δείχνει να αλλάζει καθώς για πρώτη φορά λειτουργεί κάτω από τον συντονισμό του «Μπορούμε», το οποίο είχε και την αρχική ιδέα της υλοποίησης, η Συμμαχία για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων υπό την αιγίδα του υπουργείου Περιβάλλοντος. Στη Συμμαχία, η οποία συνεχώς διευρύνεται, υπάγονται επιχειρήσεις που εμπλέκονται στην εφοδιαστική αλυσίδα (βιομηχανία και εμπόριο τροφίμων, ξενοδοχεία, ερευνητικοί φορείς, πανεπιστήμια, εκπαιδευτικά ιδρύματα κ.ά.). Για πρώτη φορά κράτος, κοινωνία των πολιτών και επιχειρήσεις λειτουργούν κάτω από μια συντονισμένη δράση με στόχο την από κοινού αντιμετώπιση της σπατάλης.

Στο πλαίσιο της ολιστικής αντιμετώπισης του φαινομένου η οργάνωση προχώρησε πρόσφατα σε μια ακόμη πρωτοβουλία, τη δημιουργία του Σήματος Πιστοποίησης «No Food Waste» σε συνεργασία με την TÜV AUSTRIA Hellas, το οποίο δίνει την ευκαιρία σε κάθε επιχείρηση να μειώσει το περιβαλλοντικό της αποτύπωμα και να ενδυναμώσει την κοινωνική της ταυτότητα.

Το «Μπορούμε», που φέτος συμπληρώνει δέκα χρόνια ζωής, έχει σώσει και προσφέρει περισσότερες από 58 εκατ. μερίδες τρόφιμα σε 650 κοινωφελείς φορείς σε κάθε γωνιά της Ελλάδας. Σε περιβαλλοντικούς όρους, οι 58 εκατ. μερίδες τρόφιμα που έχουν σωθεί από το 2012 αντιστοιχούν σε 85,26 εκατομμύρια κιλά CO₂ eq που έχουν αποτραπεί από το να επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα (1 μερίδα που σώζεται και δωρίζεται = 1,47 kg CO₂ eq). Αυτή η ποσότητα ισοδυναμεί με περισσότερα από 1,56 εκατομμύριο ταξίδια Αθήνα-Θεσσαλονίκη με ένα μέσο συμβατικό αυτοκίνητο!

Ερωτηθείς για τα 10 χρόνια «Μπορούμε» ο Αλέξανδρος Θεοδωρίδης, ένας εκ των τριών ιδρυτών και διαχειριστών της οργάνωσης, δηλώνει χαρακτηριστικά:

δότηρια της κλιματικής αλλαγής

«Πριν από 10 χρόνια είχαμε μια τρελή τρελή ιδέα για το πώς να αλλάξουμε κάτι πολύ άσχημο για την κοινωνία και το περιβάλλον μας. Την ταυτόχρονη ύπαρξη σπατάλης τροφίμων με την επισιτιστική ανάγκη συνανθρώπων μας. Όλα αυτά τα χρόνια είχαμε την ευλογία να συνεργαστούμε με αμέτρητους καταπληκτικούς ανθρώπους σε κοινωφελείς φορείς, δωρητές τροφίμων, φιλανθρωπικά ιδρύματα και άλλους υποστηρικτές του "Μπορούμε" καθώς και να μας τιμήσουν με την πολύτιμη προσφορά τους περισσότεροι από 2.500 εθελοντές. Δεν υπάρχουν λόγια κυριολεκτικά να εκφράσουν την ευγνωμοσύνη μας σε όλους όσοι πίστεψαν στην ιδέα μας».

Τι «Μπορούμε» να κάνουμε

Παρ' όλο που η σπατάλη τροφίμων συντελείται σε όλα τα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας (παραγωγή, επεξεργασία, διακίνηση και εμπορία, κατανάλωση), αποδεικνύεται ότι σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% συντελείται στα νοικοκυριά.

Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήσε το Εργαστήριο Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Αγροτικού Χώρου του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων του Πανεπιστημίου Πατρών σε συνεργασία με το «Μπορούμε» και με τη χρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου, μια μέση ελληνική οικογένεια σπαταλά κάθε χρόνο περισσότερες από 450 μερίδες τρόφιμα τα οποία αντιστοιχούν σε 680 κιλά CO₂ eq.

Συγκριτικά με άλλες λύσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης, που ενδεχομένως απαιτούν ριζικές αλλαγές ή επένδυση σε νέες τεχνολογίες, η μείωση της σπατάλης τροφίμων σε επίπεδο νοικοκυριών μπορεί να επιτευχθεί με την υιοθέτηση κάποιων πρακτικών συμβουλών. Το «Μπορούμε» έχει φτιάξει τον Δεκάλογο για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων, ο οποίος αφορά απλά βήματα που μπορούν όμως εύκολα να γίνουν καθημερινή συνήθεια.

Όπως δηλώνει ο Αλέξανδρος Θεοδωρίδης, «αντί ως καταναλωτές να είμαστε μέρος του προβλήματος, μπορούμε να γίνουμε μέρος της λύσης. Αν ο καθένας από εμάς κάνει μικρά βήματα προς την κατεύθυνση της καταπολέμησης της σπατάλης τροφίμων και της υιοθέτησης αρχών βιώσιμης και υπεύθυνης κατανάλωσης, μπορούμε να πετύχουμε σπουδαία πράγματα. Μειώνουμε τη σπατάλη, σώζουμε τον πλανήτη μας!».

Οι 58 εκατ. μερίδες τρόφιμα που έχει σώσει το «Μπορούμε» αντιστοιχούν σε 85,26 εκατομμύρια κιλά CO₂ eq ή αλλιώς ισοδυναμούν με περισσότερα από 1,56 εκατομμύριο ταξίδια Αθήνα-Θεσσαλονίκη με ένα μέσο συμβατικό αυτοκίνητο!

Ο Δεκάλογος της μείωσης της σπατάλης τροφίμων

- 1 Ψωνίζουμε «με μέτρο»: Προγραμματίζουμε τα γεύματά μας και χρησιμοποιούμε λίστες για τα ψώνια μας.
- 2 Επιλέγουμε τα «περίεργα» φρούτα και λαχανικά, τα οποία μπορεί να μην έχουν το «σωστό» μέγεθος, χρώμα ή σχήμα, αλλά είναι το ίδιο νόστιμα και υγιεινά με αυτά που έχουν «τέλεια» εμφάνιση.
- 3 Μάθετε πότε στα αλήθεια «χαλάει» το φαγητό: Διαβάζουμε σωστά τις ετικέτες στα τρόφιμα και αναγνωρίζουμε τη διαφορά στην ημερομηνία ανάλωσης πριν από και την ημερομηνία λήξης.
- 4 Τακτοποιούμε το ψυγείο μας: Οργανώνουμε σωστά τα τρόφιμα στο ψυγείο μας και καταναλώνουμε πρώτα αυτά που είναι να «χαλάσουν» σύντομα. Τοποθετούμε τα προϊόντα στα σωστά ράφια-θήκες.
- 5 Αξιοποιούμε την κατάψυξή μας: Μπορούμε να συντηρούμε φαγητό στην κατάψυξη και με αυτόν τον τρόπο, να το διατηρούμε ασφαλές για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.
- 6 Ζητάμε μικρότερες μερίδες φαγητού: Όταν βρεθούμε σε κάποιο εστιατόριο/ταβέρνα μπορούμε να ρωτήσουμε εάν υπάρχει δυνατότητα να μας δώσουν

μικρότερη μερίδα από την κανονική.

7 Παίρνουμε μαζί μας το περισσευούμενο φαγητό όταν τρώμε έξω: Δεν ξεχνάμε να ζητάμε από το εστιατόριο/ταβέρνα να μας βάλουν το φαγητό που περίσσεψε σε πακέτο, για να το φάμε αργότερα ή να το συντηρήσουμε στο ψυγείο/κατάψυξη.

8 Φτιάχνουμε λίπασμα για τα φυτά μας: Χρησιμοποιούμε τα υπολείμματα τροφών για να φτιάξουμε λίπασμα.

9 Μεταδίδουμε την «έξυπνη» κατανάλωση τροφίμων: Διαδίδουμε το μήνυμα «Καμία μερίδα φαγητού χαμένη!» σε φίλους και συγγενείς και γινόμαστε πρότυπο καταναλωτικής συμπεριφοράς.

10 Δωρίζουμε το περισσευούμενο φαγητό: Τρόφιμα που είναι σε άριστη κατάσταση και δεν τα έχουμε αγγίξει, μπορούμε να τα δωρίσουμε σε ιδρύματα, συσσίτια και κοινωνικές υπηρεσίες της περιοχής μας, αφού συμβουλευτούμε τον χάρτη του www.boroume.gr. Μπορούμε επίσης να επικοινωνήσουμε με το «Μπορούμε» στο 210 3237805 ή στο info@boroume.gr εφόσον χρειαζόμαστε βοήθεια να κάνουμε τη δωρεά των τροφίμων μας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ - ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ

Εκπαιδεύοντας τα παιδιά

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗ***

Πώς μπορούμε να χτίσουμε ένα βιώσιμο μέλλον για τα παιδιά μας αν δεν τα προετοιμάσουμε και δεν τους μιλήσουμε από σήμερα για τις προκλήσεις της εποχής μας;

Στο «Μπορούμε», την οργάνωση που έχει θέσει σκοπό εδώ και δέκα χρόνια την καταπολέμηση της σπατάλης τροφίμων και τη μείωση του υποσιτισμού στην Ελλάδα, έχουμε εντάξει από τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας μας ψηλά στην ατζέντα προτεραιοτήτων μας την επαφή με τα παιδιά και την ενημέρωση και ευαισθητοποίησή τους για ένα ζήτημα με σημαντικές κοινωνικές και περιβαλλοντικές προεκτάσεις.

Έχοντας στόχο την ενδυνάμωση της πρόληψης που είναι και το πρωταρχικό ζητούμενο για τη βιώσιμη ανάπτυξη, έχουμε δημιουργήσει το πρόγραμμα «Μπορούμε στο Σχολείο» με την έγκριση του υπουργείου Παιδείας και το οποίο απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες όλων των βαθμίδων.

Στόχος μας είναι να ενημερώσουμε και να ευαισθητοποιήσουμε τα παιδιά για την πολύπλευρη διάσταση της σπατάλης τροφίμων, να συμβάλουμε στην καλλιέργεια μιας νέας στάσης ζωής με σεβασμό στον συνάνθρωπο και στο περιβάλλον και να ωθήσουμε στην υιοθέτηση περισσότερο φιλικών προς το περιβάλλον καθημερινών συνηθειών.

Μέσα από το προσαρμοσμένο σε κάθε ηλικιακή ομάδα διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό και με τη στήριξη των εκπαιδευτικών, τα παιδιά εξοικειώνονται από τις πρώτες κιόλας τάξεις του Νηπιαγωγείου με έννοιες και αξίες που θα τους ακολουθούν σε όλη τους τη ζωή: σπατάλη των τροφίμων, κοινωνική προσφορά, εθελοντισμός, προστασία του περιβάλλοντος, βιώσιμη ανάπτυξη κ.ά. Επιπρόσθετα, τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να ενημερωθούν για πρακτικούς τρόπους μείωσης της σπατάλης. Από την εκμάθηση της σωστής τοποθέτησης του γάλακτος στο ψυγείο, τη μη σπατάλη του κολατσιού, την κατανάλωση των «περίεργων» φρούτων και λαχανικών μέχρι την αξιοποίηση περισσευούμενων τροφίμων για θρεπτικές συνταγές, την κομποστοποίηση κ.ά.

Από το 2015 που ξεκίνησε το πρόγραμμα έχουμε μιλήσει σε περισσότερους από 24.000 μαθητές-μελλοντικούς Food Saving Warriors- σε όλη την Ελλάδα. Τα δύο τελευταία χρόνια με τη χρηματοδότηση της «Lifescore» προχωρήσαμε και στην ψηφιακή προσαρμογή του υλικού και την επέκταση του προγράμματος μέσω διαδικτυακών παρουσιάσεων σε σχολεία εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων.

Αν κάτι μας εντυπωσιάζει κάθε φορά που μιλάμε στους μαθητές, αυτό είναι το έντονο ενδιαφέρον τους για αυτά που τους λέμε, αλλά και η διάθεση να αλλάξουν τη συμπεριφορά τη δική τους και των μεγαλύτερων. Μάλιστα πολλά από τα παιδιά γίνονται οι καλύτεροι πρεσβευτές του μηνύματός μας «καμία μερίδα φαγητού χαμένη» καθώς το μεταδίδουν όχι μόνο στο σχολείο αλλά και στο σπίτι τους.

Στο «Μπορούμε», κάθε προσπάθεια που κάνουμε ώστε να ανοίγουμε νέους δρόμους στη γνώση και στον τρόπο σκέψης των παιδιών, καθώς και να συμβάλλουμε στην καλλιέργεια βιώσιμης και υπεύθυνης κατανάλωσης από μικρή ηλικία, παραμένει μια διαρκής πρόκληση.

Οποιοσ εκπαιδευτικός ενδιαφέρεται να υλοποιήσει το πρόγραμμα στην τάξη του, μπορεί να επικοινωνήσει μαζί μας στο info@boroume.gr.

*Υπεύθυνη του Προγράμματος «Μπορούμε στο Σχολείο», Οργάνωση «Μπορούμε»

Τα παιδιά γίνονται οι καλύτεροι πρεσβευτές του μηνύματος «καμία μερίδα φαγητού χαμένη» καθώς το μεταδίδουν όχι μόνο στο σχολείο αλλά και στο σπίτι τους

Περιοχή Δροσοπηγής πριν (φωτ. επάνω) και μετά (φωτ. κάτω) την αποκατάσταση

Περιοχή Κρυονερίου μετά την αποκατάσταση

NOVARTIS HELLAS-ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΗ: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ

Σημαντικά έργα ανάπλασης στο Κρυονέρι και τη Δροσοπηγή

Σε συνεργασία προχώρησε η **Novartis Hellas** με τη **ΜΚΟ Οργάνωση Γη** με στόχο την αποκατάσταση περιοχών του Κρυονερίου και της Δροσοπηγής στην Αττική, που είχαν πληγεί από τις δασικές πυρκαγιές το καλοκαίρι του 2021.

Η πράσινη αυτή «συμμαχία» αφορά έργα ανάπλασης και αποκατάστασης, δράσεων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των κατοίκων και εθελοντισμού των εργαζομένων της εταιρείας. Να σημειωθεί ότι η πρωτοβουλία εντάσσεται στο πλαίσιο των γενικότερων δεσμεύσεων που θέτει η εταιρεία σε παγκόσμιο επίπεδο για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα καθώς και στους στόχους της σε τοπικό επίπεδο σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης (ESG) για το 2025-2030.

Με βάση όσα αναφέρει η φαρμακευτική εταιρεία, βασική της αποστολή «είναι να βοηθά τους ανθρώπους να ζουν περισσότερο και καλύτερα. Καθώς η υγεία του πλανήτη συνδέεται άμεσα με την υγεία των ανθρώπων, υλοποιεί διεθνώς ολοκληρωμένα προγράμματα μείωσης του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος και εστιάζει σε 3 κύριες περιοχές με σημαντικές επιπτώσεις: ενέργεια/κλίμα, νερό και απόβλητα. Με δέσμευση για ουδέτερο αποτύπωμα άνθρακα, νερού, πλαστικού μέχρι το 2030, η εταιρεία στην Ελλάδα έχει ήδη προχωρήσει στην κατάργηση των πλαστικών μιας χρήσης στις εγκα-

ταστάσεις της και έχει ξεκινήσει την αποκατάσταση του εταιρικού της στόλου με αυτοκίνητα νέας τεχνολογίας».

Στήριξη πληγεισών περιοχών

Στο φόντο αυτό η Novartis αποφάσισε να στηρίξει βαριά «τραυματισμένες» περιοχές από τις πυρκαγιές. Υπενθυμίζεται ότι οι δασικές πυρκαγιές του 2021 είχαν αποτέλεσμα την καταστροφή περισσότερων από 700.000 στρεμμάτων γης σε Αττική, Εύβοια και Λακωνία.

Στο πλαίσιο, λοιπόν, του προγράμματος εταιρικής υπευθυνότητας, η φαρμακευτική προχώρησε στη συνεργασία με την **Οργάνωση Γη** για την αποκατάσταση της πετρώχτιστης βρύσης και του περιβάλλοντος χώρου στη Δροσοπηγή καθώς και συγκεκριμένης περιοχής στο Κρυονέρι με ανάλογη μελέτη, υδροδότηση και φύτευση περισσότερων από 1.300 δέντρων, θάμνων και ποών συνολικά.

Επιπλέον, >60 εργαζόμενοι της **Novartis Hellas** προσέφεραν εθελοντική εργασία για την αποκατάσταση πρανούς στο Κρυονέρι με στόχο την αντιδιαβρωτική και αντιπλημμυρική θωράκιση που έχει ανάγκη η περιοχή, τη φυσική αναγέννηση του δάσους και την προστασία της παρακείμενης παιδικής χαράς στο Κρυονέρι.

Όπως αναφέρεται, «ο εθελοντισμός των εργαζομένων αποτελεί βασικό πυλώνα της εταιρικής υπευθυνότητας της Novartis. Η εταιρεία έχει εξελίξει την προσέγγισή της σε αυτόν τον τομέα και

δίνει τη δυνατότητα στους ανθρώπους της να προσφέρουν τον χρόνο τους καθ' όλη την διάρκεια του χρόνου σε δράσεις σε όλο τον κόσμο μέσα από εσωτερική διαδικτυακή πλατφόρμα. Μέσα από τις θετικές κοινωνικές παρεμβάσεις τους, απελευθερώνεται η δύναμή τους και οικοδομούνται σχέσεις εμπιστοσύνης με τις τοπικές κοινωνίες».

Με βάση όσα σημείωσε με αφορμή τη συνεργασία με την **Οργάνωση Γη**, η επικεφαλής του Ομίλου Novartis στην Ελλάδα, **Susanne Kohout**, «η κλιματική αλλαγή είναι μια από τις κυριότερες προκλήσεις που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε. Η Novartis θέτει στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων της τη βιώσιμη ανάπτυξη και την υποστήριξη των τοπικών κοινωνιών όπου δραστηριοποιείται. Για τον λόγο αυτό λάβαμε την πρωτοβουλία να αναβιώσουμε πληγείσες από τις πυρκαγιές περιοχές του Κρυονερίου και της Δροσοπηγής, που βρίσκονται κοντά στις εγκαταστάσεις μας στην Αττική, με την εθελοντική προσφορά των εργαζομένων μας και την πολύτιμη συνεισφορά της Οργάνωσης Γη. Στόχος μας είναι να αποτελούμε έναν ενεργό και υπεύθυνο εταιρικό πολίτη, ώστε σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς και την κοινωνία των πολιτών όλοι μαζί να κάνουμε πράξη ένα πιο βιώσιμο μέλλον».

Από την πλευρά του ο **Αλέξης Γαληνός, γενικός διευθυντής της Οργάνωσης Γη**, υπογράμμισε ότι «μέσα από την πολύτιμη συνεισφορά τους καταφέραμε όλοι μαζί με ενθουσιασμό, άριστη συνεργασία και έντονο αίσθημα προσφοράς και αλληλεγγύ-

ης να συμβάλουμε στην αποκατάσταση και ανάπλαση των περιοχών του Κρυονερίου και της Δροσοπηγής και ταυτόχρονα να προσφέρουμε στις τοπικές κοινωνίες έναν πνεύμονα πρασίνου».

Η Οργάνωση Γη

Να σημειωθεί ότι η Οργάνωση Γη είναι μια ελληνική, μη κερδοσκοπική, μη κυβερνητική οργάνωση που ιδρύθηκε το 2010. Στόχος της η εδραίωση της έννοιας της βιώσιμης ανάπτυξης, όπως αυτή ορίζεται από τους 17 Παγκόσμιους Στόχους των Ηνωμένων Εθνών, παρέχοντας βιωματική μη τυπική εκπαίδευση για όλες τις ηλικίες. Οι δράσεις της προτείνουν έναν νέο τρόπο αλληλεπίδρασης μεταξύ οικονομίας, κοινωνίας και περιβάλλοντος, αποτελώντας ένα ζωντανό παράδειγμα ενός αειφόρου τρόπου σκέψης και λειτουργίας για έναν βιώσιμο πλανήτη. Τα προγράμματα της Οργάνωσης Γη εφαρμόζονται σε πολλές διαφορετικές τοποθεσίες εντός του αστικού ιστού της Αθήνας, με έμφαση στα σχολεία, σε δομές φιλοξενίας προσφύγων και στο Πρότυπο Κέντρο Περιβαλλοντικής Μάθησης που δημιούργησε η Οργάνωση στο Ιλιον Αττικής, με την ονομασία «Κέντρο της Γης». Για την υλοποίησή τους, η Οργάνωση Γη έχει εδραιώσει συνεργασίες με εταιρείες, φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, την ακαδημαϊκή κοινότητα, φιλανθρωπικά ιδρύματα και πλήθος οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών εντός κι εκτός Ελλάδος.

EASTMED KAI LNG

Η Ελλάδα, ενεργειακός κόμβος στον παγκόσμιο χάρτη ενέργειας

Η Ελλάδα, εν μέσω του πολέμου στην Ουκρανία και της ενεργειακής κρίσης που προδιαγράφεται, αναδεικνύεται σε ενεργειακό κόμβο καταλυτικής σημασίας για την επίτευξη αφενός του ευρωπαϊκού στόχου του netzero έως το 2050, αφετέρου της απεξάρτησης της Ευρώπης από το ρωσικό αέριο. Ωστόσο οι προκλήσεις είναι μεγάλες, καθώς ο βαθμός εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα είναι ιδιαίτερος υψηλός και η απεξάρτηση έρχεται αντιμέτωπη με αγκυλώσεις, εμποδωμένα συμφέροντα και απουσία εξειδικευμένης γνώσης.

Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας και τον IRENA, η Ελλάδα κατατάσσεται στις πρώτες θέσεις στα 27 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα - στην 5η θέση ως προς τη χρήση πετρελαίου, στην 6η θέση ως προς τη χρήση φυσικού αερίου και στη 13η θέση ως προς τη χρήση λιγνίτη και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Με τη διαδικασία της απολιγνιτοποίησης να αναστέλλεται προς το παρόν στη βάση της διασφάλισης της ενεργειακής επάρκειας, ο στόχος του netzero απομακρύνεται.

Εντούτοις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλαμβάνει στην

Του **ΙΩΑΝΝΗ ΤΣΑΜΙΧΑ***

Η ιταλική Βουλή με την καθολική υποστήριξη των 5 σημαντικότερων πολιτικών κομμάτων ενέκρινε ψήφισμα με το οποίο τάσσεται υπέρ της υλοποίησης του αγωγού EastMed. Η συνεργασία μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας αναμένεται να ενταθεί το προσεχές διάστημα

Ευρωπαϊκή Ταξινόμια υπό όρους τις μονάδες φυσικού αερίου στις επιλέξιμες δαπάνες για την επίτευξη του netzero, χαρακτηρίζοντάς τις πράσινες επενδύσεις, οι πιθανότητες επίτευξης του στόχου αυξάνονται κατακόρυφα. Προϋπόθεση φυσικά είναι η Πολιτεία να αδράξει την ευκαιρία αξιοποιώντας όλες τις διαθέσιμες δυνατότητες, ανοίγοντας τον δρόμο για σημαντικές επενδύσεις-υποδομές, οι οποίες θα φέρνουν φυσικό αέριο στην Ελλάδα, το οποίο με τη σειρά του θα κατευθύνεται στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και την ηπειρωτική Ευρώπη, συμβάλλοντας καταλυτικά στην απεξάρτηση από το ρωσικό αέριο.

Ο ελληνοβουλγαρικός αγωγός φυσικού αερίου και η νέα δεξαμενή υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) στη Ρεβυθούσα αναμένεται να λειτουργήσουν τους προσεχείς μήνες, η πλωτή δεξαμενή υγροποιημένου φυσικού αερίου στην Αλεξανδρούπολη το 2023, ενώ φαίνεται ότι επιταχύνονται και οι διαδικασίες για τον πλωτό θερματικό σταθμό LNG Διώρυγα Gas στους Αγίους Θεοδώρους.

Επιπλέον το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας εξέδωσε στα μέσα Μαΐου θετική γνωμοδότηση για την κατασκευή του αγωγού EastMed –επένδυση στην οποία έχει χορηγηθεί τον Μάιο του 2020

το καθεστώς Έργου Εθνικής Σημασίας και Δημοσίου Συμφέροντος από τη Βουλή των Ελλήνων –προσδιορίζοντας τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις του έργου. Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία έφερε εκ νέου στο προσκήνιο τον EastMed, ο οποίος για ένα διάστημα είχε παγώσει, καθώς ο διασυνδεδετήριος αυτός αγωγός αναμένεται να διασφαλίσει τη σύνδεση των κοιτασμάτων αερίου της Ανατολικής Μεσογείου, μέσω της Κύπρου και της Ελλάδας, και του αγωγού «Ποσειδών» στην ηπειρωτική Ευρώπη, εξασφαλίζοντας πρόσβαση στο κοίτασμα «Λεβιάθαν» –το 2ο μεγαλύτερο κοίτασμα της περιοχής– ενισχύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο σημαντικά την ασφάλεια της προμήθειας στην Ε.Ε. μέσω της διαφοροποίησης τόσο των πηγών όσο και των διαδρομών. Τα 1.900 χιλιόμετρα του αγωγού ακολουθούν υποθαλάσσια οδευση από το Ισραήλ προς την Κύπρο, στη συνέχεια προς τις ακτές της Κρήτης και μέσω της Πελοποννήσου και της Δυτικής Ελλάδας ως τις ακτές της Θεσπρωτίας και την Ιταλία μέσω του αγωγού «Ποσειδών». Η ΔΕΠΑ και η ιταλική Edison εργάζονται πυρετωδώς για την προώθηση του έργου, με ομίλους όπως οι Saipem, Sicilsaldo - Nuova Ghizzoni κ.ά. να επιδεικνύουν ήδη τεράστιο ενδιαφέρον για συμμετοχή στην

κατασκευή του. Ενώ και η ιταλική κυβέρνηση φέρεται να θεωρεί κι εκείνη τον EastMed καθοριστικό βήμα στην πορεία απεξάρτησης από το ρωσικό αέριο.

Στενές σχέσεις

Αλλωστε ήδη εδώ και μία δεκαετία ιταλικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται, μεταξύ άλλων, στον τομέα της ενέργειας έχουν τοποθετηθεί στρατηγικά στον ενεργειακό χάρτη της χώρας. Edison, Enel Green Power, Eni, Snam, Terna μάλιστα φαίνεται ότι σχεδιάζουν να ενισχύσουν την παρουσία τους στη χώρα.

Αυτό δεν αποτελεί έκπληξη, καθώς οι ελληνο-ιταλικές επιχειρηματικές σχέσεις είναι πολύ στενές, με την Ιταλία να αποτελεί τον κυριότερο εξαγωγικό προορισμό των ελληνικών προϊόντων, μεταξύ 100 εξαγωγικών προορισμών. Η συνεργασία μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας αναμένεται να ενταθεί το προσεχές διάστημα, τοποθετώντας την Ανατολική Μεσόγειο στο επίκεντρο του ενεργειακού χάρτη και αναδεικνύοντας την Ελλάδα σε σημαντικό ενεργειακό κόμβο, βασικό κομμάτι στο παζλ της απεξάρτησης από το ρωσικό αέριο».

*Πρόεδρος του Ελληνο-Ιταλικού Επιμελητηρίου

ΕΔΑ ΘΕΣΣ και Δήμος Θεσσαλονίκης για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος

Η στρατηγική της ΕΔΑ ΘΕΣΣ βασίζεται στην ισόρροπη ανάπτυξη της επιχειρησιακής και οικονομικής της δραστηριότητας και τη δημιουργία μετρήσιμης αξίας για την κοινωνία, με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος, μεγιστοποιώντας τη θετική επίδραση του έργου της στις περιοχές της Αδείας.

Με αφορμή την **Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος**, πραγματοποιήθηκε συνάντηση μεταξύ του **δημάρχου Θεσσαλονίκης, Κωνσταντίνου Ζέρβα**, του **γενικού διευθυντή, Λεωνίδα Μπακούρα**, και των στελεχών της **ΕΔΑ ΘΕΣΣ**. Στο επίκεντρο τέθηκαν η βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και η μείωση της αιθαλομίχλης στη Θεσσαλονίκη από τη χρήση του φυσικού αερίου.

Χάρη στη **διεύρυνση της χρήσης του φυσικού αερίου** και την αντικατάσταση συμβατικών ρυπογόνων καυσίμων για όλες τις κατηγορίες καταναλωτών (**οικιακούς, εμπορικούς, βιομηχανία**), η εταιρεία – από την ίδρυσή της έως και σήμερα – έχει συνεισφέρει σημαντικά στη **μείωση των εκπομπών αερίων** του θερμοκηπίου και στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα στις περιοχές όπου δραστηριοποιείται.

Μόνο κατά το **διάστημα 2017-2021**, από τη χρήση του φυσικού αερίου η εξοικονόμηση σε αέριους ρύπους για την **Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης** ανήλθε σε:

- **1,6 εκατ. τόνους διοξειδίου του άνθρακα (CO₂)**
- **8,8 χιλ. τόνους διοξειδίου του θείου (SO₂)**
- **3,7 χιλ. τόνους μονοξειδίου του αζώτου (NO)**

Απόρροια αυτής της στρατηγικής αλλά και της δέσμευσης της **ΕΔΑ ΘΕΣΣ** για τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι η ενσωμάτωση **κριτηρίων βιωσιμότητας (ESG)** σχετικών με το **Περιβάλλον**, την **Κοινωνία** και τη **Διακυβέρνηση**.

Το φυσικό αέριο αυξάνει σταθερά τη δυναμική του, γεγονός που αποτυπώνεται στον υψηλό βαθμό διείσδυσης στη Θεσσαλονίκη, που ξεπερνά σήμερα το **77% του πληθυσμού της πόλης**. Ποσοστό που αναδεικνύει τη διαχρονική εμπιστοσύνη των καταναλωτών προς το πιο οικολογικό συμβατικό καύσιμο που για περισσότερο από 22 χρόνια αποτελεί την πιο ασφαλή, εύχρηστη και προσιτή μορφή ενέργειας, με πολλαπλασιαστικά οφέλη για το κοινωνικό σύνολο και το περιβάλλον.

Ο **γενικός διευθυντής της ΕΔΑ ΘΕΣΣ, Λεωνίδας Μπακούρας**, δηλώνει σχετικά: «Η περιβαλλοντική μέριμνα και η στρατηγική βιωσιμότητας της εταιρείας ενσωματώνονται σε όλο το φάσμα των επιχειρησιακών της δραστηριοτήτων, με την εφαρμογή βέλτιστων επιχειρηματικών πρακτικών, μέσα από το πρίσμα της αειφόρου ανάπτυ-

Ο γενικός διευθυντής κ. Λ. Μπακούρας με τον δήμαρχο Θεσσαλονίκης, κ. Κ. Ζέρβα και την διευθύντρια Εταιρικών Υποθέσεων και Εσωτερικού Ελέγχου, κα Κ. Στάχταρη

ξης. Οντας ενεργό μέλος της κοινωνίας, η ΕΔΑ ΘΕΣΣ στοχεύει στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και στην ανάπτυξη των οικονομικών εντός του αστικού ιστού. Παρά τις ενεργειακές προκλήσεις που διανύουμε, η αναλλοίωτη εμπιστοσύνη των πολιτών της Θεσσαλονίκης στο φυσικό αέριο, αφ' ενός αποτελεί έρεισμα για την περιβαλλοντική αναβάθμιση της πόλης και αφ' ετέρου την κινητήριο δύναμη που μας δίνει ώθηση να συνεχίσουμε την υλοποίηση της βιώσιμης αναπτυξιακής μας στρατηγικής».

Από την πλευρά του ο **δήμαρχος κ. Ζέρβας** ανέφερε ότι οι συνέργειες μεταξύ της δημοτικής αρχής και της εταιρείας παράγουν αυξανόμενο περιβαλλοντικό και κοινωνικό όφελος για την πόλη. Κοινό σημείο αναφοράς αποτελεί η θεμελίωση ενός υγιούς περιβάλλοντος τόσο για το σήμερα όσο και για τις επόμενες γενιές. Αναγνώρισε ότι η ατμοσφαιρική ρύπανση έχει μειωθεί

σημαντικά και σε αυτό έχει συμβάλει καθοριστικά το φυσικό αέριο, που παραμένει η πρώτη επιλογή των κατοίκων της Θεσσαλονίκης. Αξιοσημείωτο χαρακτηρίστηκε το γεγονός ότι πλέον η Θεσσαλονίκη πορεύεται με υψηλό αίσθημα ευθύνης και καλύτερες περιβαλλοντικές συνήθειες.

Η **ΕΔΑ ΘΕΣΣ συνεχίζει** την ανάπτυξη της αγοράς στις περιοχές της Αδείας και τη μεγιστοποίηση της **διείσδυσης του φυσικού αερίου** – του κυρίαρχου μεταβατικού καυσίμου προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Υπό αυτό το πρίσμα, αναδύεται ο καταλυτικός ρόλος των δικτύων διανομής για την υποδοχή των ανανεώσιμων αερίων και την οικοδόμηση ενός ολοκληρωμένου ενεργειακού συμπλέγματος. Τα ανανεώσιμα αέρια και ειδικότερα το βιομεθάνιο μπορούν να συμβάλουν άμεσα στην απανθρακοποίηση του τελικού

ενεργειακού μείγματος, να μειώσουν την εξάρτηση από τις εισαγωγές φυσικού αερίου, αλλά και να παράσχουν μια οικονομικά προσιτή και τοπικά παραγόμενη εναλλακτική μορφή ενέργειας στους τελικούς καταναλωτές. Τα ανανεώσιμα αέρια θα αποτελέσουν τον συνδετικό κρίκο που γεφυρώνει τις κλιματικές φιλοδοξίες, την κοινωνική αποδοχή του νέου ενεργειακού οικοσυστήματος και την τοπική ανάπτυξη.

Ολοκληρώνοντας, ο **γενικός διευθυντής** τόνισε ότι η εταιρεία υποστηρίζει την ευρωπαϊκή νομοθετική ατζέντα για την ενέργεια και το περιβάλλον που συμπληρώνεται από τις επιδιώξεις του νέου σχεδίου δράσης RepowerEU. Η κοινωτική στρατηγική αποτελεί μια ολιστική προσέγγιση για την ταχεία ενεργειακή μετάβαση όπου οι πολιτικές για το κλίμα, την ενέργεια και τη βιοοικολογία αλληλοενισχύονται.

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ

Ο ρόλος της ευφυούς γεωργίας στη μετα-Covid εποχή

Της **ΒΑΝΑΣ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ***

Τα τελευταία δύο χρόνια, η πανδημία και τα επακόλουθά της ανέτρεψαν όλα όσα θεωρούσαμε δεδομένα. Στην καθημερινότητα, τις ανθρώπινες σχέσεις, τη διατροφή, αλλά και στην επαφή μας με το περιβάλλον. Η χειρότερη παγκόσμια κρίση μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, τελικά, υπογράμμισε την αδιάρρηκτη σχέση του ανθρώπου με τα οικοσυστήματα και ανέδειξε τη βιωσιμότητα ως αδήριτη ανάγκη για τη μελλοντική αποφυγή αντίστοιχων φαινομένων.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο ρόλος της αγροτικής παραγωγής αποκτά νέα, αυξημένη σημασία. Μια σημασία που η Ε.Ε. έχει ήδη βάλει ψηλά στη λίστα των επιδιώξεών της με τη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική, η οποία είναι πλήρως εναρμονισμένη με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, έχοντας ενισχυμένο περιβαλλοντικό και κλιματικό πρόσημο, ενώ παράλληλα στοχεύει στην προστασία του καταναλωτή, στην ασφάλεια του εφοδιασμού και στην εξασφάλιση της ποιότητας, αλλά και στη μετάβαση σε ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων που θα αποφέρει περιβαλλοντικά, υγειονομικά και κοινωνικά οφέλη, ενώ θα προσφέρει δίκαιο εισόδημα στους παραγωγούς.

Απάντηση στις προκλήσεις της μετα-Covid εποχής

Η απάντηση στην πρόκληση της επισιτιστικής ασφάλειας και του πράσινου μετασχηματισμού της οικονομίας και της κοινωνίας και, συγκεκριμένα, της αγροτικής παραγωγής, περνάει ξεκάθαρα μέσα από την ψηφιοποίηση και, κατά συνέπεια, την ευφυή γεωργία.

Η ευφυής γεωργία αξιοποιεί τις σύγχρονες τεχνολογίες και την επιστημονική γνώση με τέτοιο τρόπο ώστε να βοηθά τον αγρότη να παίρνει σωστότερες αποφάσεις για την παραγωγή του. Μάλιστα, η εφαρμογή της στα αγροκτήματα βοηθά να μειωθούν τα κόστη και οι περιττές απώλειες σε πόρους, ελαττώνει τον αντίκτυπο της γεωργίας στο περιβάλλον και στο κλίμα, βελτιώνει την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα και ενισχύει την ποιότητα των προϊόντων, ενώ ταυτόχρονα εγγυάται την ασφάλειά τους.

Η ελληνική εταιρεία Πληροφορικής και Τεχνολογίας NEUROPUBLIC δίνει απτές λύσεις στον όρο «ευφυής γεωργία» με μια σειρά ειδικά σχεδιασμένων συστημάτων και εφαρμογών που

έχουν στόχο τη μετάβαση του αγροτικού τομέα στο ψηφιακό μέλλον, όπως το πρωτοποριακό σύστημα ευφυούς γεωργίας gaiaSense, το οποίο έχει πλέον αναγνωριστεί ως καλή πρακτική σε επίπεδο Ε.Ε. και επεκτείνεται με γοργούς ρυθμούς τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο σύστημα ευφυούς γεωργίας που αποτελείται, πρώτον, από τεχνολογική υποδομή χιλιάδων αισθητήρων IoT, εγκατεστημένων σε καλλιεργήσιμα αγροτεμάχια της ελληνικής αλλά και της ευρωπαϊκής γης και, δεύτερον, από επιστημονική υποδομή που την συνθέτουν δεκάδες μοντέλα για την άρδευση, τη λίπανση και τη φυτοπροστασία σημαντικού αριθμού καλλιεργειών.

Στην ουσία, το gaiaSense αποτελεί μια ολιστική προσέγγιση για τη συλλογή, την επεξεργασία και την αξιοποίηση μεγάλου όγκου ετερογενών και αξιόπιστων δεδομένων ακριβείας, με στόχο την παροχή απλών συμβουλών για την καλύτερη διαχείριση της αγροτικής παραγωγής. Μάλιστα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και να αξιοποιηθεί τόσο από αγρότες όσο και από γεωπόνους, ερευνητές, βιομηχανίες και εργαστήρια αναλύσεων.

Το gaiaSense καταγράφει και αναλύει συνεχώς δεδομένα και μετρήσεις από το χωράφι, τους δορυφόρους, τον επιστήμονα αλλά και τον ίδιο τον αγρότη, προκειμένου να βοηθήσει τον τελευταίο να αξιοποιήσει κάθε δυνατότητα για να παράγει καλύτερα και πιο οικονομικά.

Τι δείχνουν τα στοιχεία

Το gaiaSense βοηθά τον παραγωγό να μειώσει τη χρήση φυτοφαρμάκων, λιπασμάτων και αρδευτικού νερού, να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τους κινδύνους που απειλούν την

καλλιέργειά του, να βελτιώσει την παραγωγή του τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά, να μειώσει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και, εν τέλει, να δημιουργήσει πρόσθετη αξία στα αγροτικά του προϊόντα.

Σύμφωνα, μάλιστα, με έρευνες που έγιναν στο χωράφι όπου αναλύθηκε η εφαρμογή του συστήματος σε διαφορετικές εδαφικές και κλιματικές συνθήκες στην Ελλάδα αλλά και άλλες ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και σε μια πληθώρα καλλιεργειών, τα αποτελέσματα ήταν τουλάχιστον εντυπωσιακά. Μετά την υιοθέτηση των συμβουλών ευφυούς γεωργίας από το σύστημα gaiaSense της NEUROPUBLIC, επιτεύχθηκε πτώση του κόστους άρδευσης μεταξύ 20,23% και 33,76%. Επιπλέον, παρατηρήθηκε μείωση κατά μέσο όρο της τάξεως του 21,89% και έως 40,84% στο κόστος λίπανσης, ενώ υπήρξε μείωση 33,72% και στο κόστος φυτοφαρμάκων. Τέλος, όσον αφορά το κόστος κατανάλωσης ενέργειας, ο μέσος όρος έφτασε το -20,18%. Την ίδια στιγμή, παρατηρήθηκε βελτιωμένη απόδοση χρήσης αζώτου που έφτασε έως και το 30% ανάλογα με την καλλιέργεια, γεγονός που οδήγησε σε βελτίωση της ποιότητας του αέρα και μικρότερη επιβάρυνση του περιβάλλοντος.

Η ψηφιοποίηση αποτελεί για την Ε.Ε. το μεγάλο στοίχημα απέναντι στις προκλήσεις της μετά πανδημία εποχής. Και η εφαρμογή των λύσεων ευφυούς γεωργίας προσφέρει σημαντικά οφέλη σε πολλαπλά επίπεδα, εξασφαλίζοντας ένα πιο δίκαιο, επωφελές και ασφαλές αγροδιατροφικό μέλλον για όλους.

*Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας, NEUROPUBLIC AE

Η ευφυής γεωργία αξιοποιεί τις σύγχρονες τεχνολογίες και την επιστημονική γνώση με τέτοιο τρόπο ώστε να βοηθά τον αγρότη να παίρνει σωστότερες αποφάσεις για την παραγωγή του

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Ανάγκη για ένα Πρόγραμμα Πρόληψης Αποβλήτων Τροφίμων

Των **Κ. ΛΑΖΑΡΙΔΗ***,
Κ. ΑΜΠΕΛΙΩΤΗ**
και **Χ. ΧΡΟΝΗ*****

Ο περιορισμός των αποβλήτων τροφίμων, και ειδικά εκείνου του κλάσματος τους που σπαταλήθηκε (π.χ. τρόφιμα που δεν καταναλώθηκαν ενώ ήταν ασφαλή για κατανάλωση), αποτελεί μια μεγάλη περιβαλλοντική, ηθική και οικονομική πρόκληση για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη: την Πολιτεία και τη δημόσια διοίκηση, τις επιχειρήσεις, τους καταναλωτές, την επιστημονική κοινότητα και την κοινωνία των πολιτών.

Η περιβαλλοντική πρόκληση είναι σαφής και μεγάλη. Σε παγκόσμιο επίπεδο, εκτιμάται ότι περίπου το 30% των τροφίμων που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση χάνεται, κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, ποσότητα που αντιστοιχεί σε περίπου 1,3 δισ. τόνους τροφίμων και ευθύνεται για εκπομπές αερίων θερμοκηπίου περίπου 3,3 δισ. ισοδύναμων τόνων CO₂. Η οικονομική πρόκληση είναι επίσης σημαντική, αφού σε παγκόσμιο επίπεδο, η ετήσια οικονομική ζημία που προκύπτει από τα απόβλητα τροφίμων εκτιμάται στα 940 δισ. δολ., ενώ στην Ε.Ε. μόνο εκτιμάται σε 143 εκατ. ευρώ. Η ηθική πρόκληση, το τρίτο σκέλος, είναι ανεπίτρεπτη! Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας (FAO), τα απόβλητα τροφίμων συνεισφέρουν στην επισιτιστική ανασφάλεια, επιφέροντας μείωση στη διαθεσιμότητα των τροφίμων και περιορίζοντας την πρόσβαση σε ασφαλή, πλούσια σε θρεπτικά συστατικά κι οικονομικά προσιτά τρόφιμα, λόγω αύξησης των τιμών των τροφίμων και μείωσης του εισοδήματος των παραγωγών. Υπολογίζεται ότι σήμερα 811 εκατ. άνθρωποι, το 9,9% του παγκόσμιου πληθυσμού υποφέρουν από πείνα, πολύ περισσότεροι αντιμετωπίζουν το φάσμα της επισιτιστικής ανασφάλειας, ενώ, λόγω της γεωπολιτικής κατάστασης και του πληθωρισμού, αναμένεται αυτός ο αριθμός να αυξηθεί δραματικά.

Για την αντιμετώπιση της τριπλής αυτής πρόκλησης, το 2015 ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) υιοθέτησε τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων ως έναν από τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης για το 2030. Ετσι, μέσω του Στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης 12.3, ζητείται η

Το πρόβλημα σε αριθμούς

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ακόμη ακριβή στοιχεία για την παραγωγή αποβλήτων τροφίμων. Σύμφωνα με τις καλύτερες διαθέσιμες εκτιμήσεις, στην Ευρωπαϊκή Ένωση η ετήσια ποσότητα ανέρχεται στα **129 εκατ. τόνους**, εκ των οποίων το **24,9%** εμφανίζεται στην πρωτογενή παραγωγή, το **23,7%** στην επεξεργασία-μεταποίηση, το **5,1%** στη λιανική πώληση και στη διανομή, το **8,0%** στις υπηρεσίες εστίασης, ενώ το **38,3%** στα νοικοκυριά. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα μελέτης που πρόσφατα ολοκληρώθηκε από την ομάδα μας στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, στην Ελλάδα, σε επίπεδο νοικοκυριού ο καθένας από εμάς παράγει κατά μέσον όρο **98,5 κιλά** αποβλήτων τροφίμων το έτος.

μείωση κατά το ήμισυ των κατά κεφαλήν παραγόμενων αποβλήτων τροφίμων, σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτών, και η μείωση των απωλειών τροφίμων, σε όλη την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων αυτών από τη συγκομιδή. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνέχεια της δέσμευσής της στη βιώσιμη ανάπτυξη και την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, υιοθέτησε τον στόχο αυτό και ανέπτυξε ένα αναλυτικό και συνεκτικό πλαίσιο για τη μέτρηση των αποβλήτων τροφίμων και την ανάπτυξη δράσεων για τη μείωσή τους.

Εθνικός ποσοτικός στόχος

Στη χώρα μας, με τον ν. 4819/2021 (άρθρο 20), υιοθετείται συγκεκριμένος εθνικός ποσοτικός στόχος για τη «μείωση κατά τριάντα τοις εκατό (30%) σε σχέση με τα παραγόμενα απόβλητα τροφίμων το έτος 2022, των κατά κεφαλήν αποβλήτων τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτή», όπως επίσης υιοθετείται μη ποσοτικός στόχος για τη

λήψη μέτρων με στόχο τη «μέχρι το 2030, μείωση των απωλειών τροφίμων κατά μήκος της αλυσίδας παραγωγής και εφοδιασμού».

Με απώτερο σκοπό την επίτευξη αυτών των ποιοτικών και ποσοτικών στόχων, μέσα από το έργο LIFE-IP CEI-Greece - «Εφαρμογή της Κυκλικής Οικονομίας στην Ελλάδα», αναπτύσσονται μία σειρά από δράσεις που

στηρίζουν και διαμορφώνουν την προσπάθεια για την ποσοτικοποίηση και την μείωση των αποβλήτων τροφίμων σε όλη την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων: την πρωτογενή παραγωγή, την επεξεργασία-μεταποίηση, τη λιανική πώληση και άλλη διανομή τροφίμων, την κατανάλωση στα εστιατόρια, τις υπηρεσίες εστίασης και τα νοικοκυριά. Μία από τις κύριες δράσεις του έργου στον τομέα αυτό είναι η ανάπτυξη του Ειδικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων Τροφίμων, το οποίο εξειδικεύει και συμπληρώνει τις δράσεις για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων (ΕΠΠΑ) 2021-2030, καλύπτοντας, παράλληλα με αυτό, την υποχρέωση της χώρας βάσει της αναθεωρημένης Οδηγίας για τα απόβλητα (2028/851/ΕΕ), καθώς και την υλοποίηση του μέτρου ΑΣΑ.8 «Σχέδιο Δράσης για τη Μείωση των Αποβλήτων Τροφίμων» του νέου Εθνικού Σχεδίου για τη Διαχείριση Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) 2020-2030.

Το Ειδικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων Τροφίμων περιλαμβάνει δράσεις που μπορεί να εφαρμοστούν τόσο οριζόντια όσο και εξειδικευμένα σε κάθε στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων. Στις οριζόντιες δράσεις περιλαμβάνονται προτάσεις για:

- Την καταγραφή της γνώσης
- Την υποστήριξη της έρευνας και της καινοτομίας
- Την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση
- Την εκπαίδευση και την κατάρτιση
- Τη βελτίωση της διακυβέρνησης σχετικά με τα απόβλητα τροφίμων
- Την αναδιανομή/δωρεά τροφίμων και
- Την ανάπτυξη και ενίσχυση εθελοντικών συμφωνιών για την πρόληψη αποβλήτων.

Το έργο LIFE-IP CEI Greece - «Εφαρμογή της Κυκλικής Οικονομίας στην Ελλάδα» συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Πράσινο Ταμείο. Συντονίζεται από το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και υλοποιείται σε συνεργασία με 19 εταιρείες. Για την εξέλιξη των δράσεών του, καθώς και χρήσιμες πληροφορίες για την Κυκλική Οικονομία, επισκεφτείτε την ιστοσελίδα www.circulargreece.gr.

* Καθηγήτρια στο Τμήμα Γεωγραφίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

** Καθηγητής στο Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης του Χαροκόπειου

*** Επιστημονική συνεργάτιδα στο Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου

Το 2015 ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) υιοθέτησε τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων ως έναν από τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης για το 2030

Η ΤΗΛΟΣ ΠΑΛΙ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ

Τα απόβλητα γίνονται πλούτος

Η Τήλος καταργεί τον ΧΥΤΑ και τους δημόσιους κάδους και υιοθετεί το Just Go Zero Tilos, ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα κυκλικής διαχείρισης αποβλήτων που ξεκινάει από τη συλλογή πόρτα πόρτα και καταλήγει στην πλήρη αξιοποίηση των αποβλήτων που παράγονται στο νησί. Ουσιαστικά, επτά χρόνια νωρίτερα από το καθορισμένο χρονοδιάγραμμα με βάση τη σχετική ευρωπαϊκή στοχοθεσία η Τήλος καταφέρει όχι μόνο να «εκπληρώσει» τα όσα προβλέπει η Ε.Ε. για την ανακύκλωση και ανάκτηση υλικών, αλλά να γίνει και τόπος όπου τα απόβλητα πλέον από βάρος γίνονται χρήσιμη ύλη.

Βέβαια το πρόγραμμα αυτό που τρέχει στο ακριτικό νησί έρχεται σε συνέχεια του ήδη εδώ και χρόνια συντελεσμένου ευρωπαϊκού έργου για την ενεργειακή αυτονομία του νησιού, αλλά και της εισαγωγής της ηλεκτροκίνησης. Στο φόντο αυτό, με την καινοτομία να είναι στο DNA του νησιού, η Polygreen και ο Δήμος Τήλου παρουσίασαν στις αρχές Μαΐου το Just Go Zero Tilos που κάνει πράξη τα μηδενικά απόβλητα, για πρώτη φορά, σε μια ολόκληρη κοινότητα και ανοίγει τον δρόμο για την κυκλική διαχείριση των αποβλήτων και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας. Να σημειωθεί ότι κλειδί για όλο το έργο είναι η κινητοποίηση και ενεργός συμμετοχή της τοπικής κοινότητας και η επένδυση σε τεχνολογικά προηγμένο εξοπλισμό και νέες υποδομές διαχείρισης. Έτσι, το Just Go Zero Tilos αξιοποιεί όλα τα αστικά απόβλητα που παράγονται στο νησί, μειώνοντας το αποτύπώμά τους στο μοναδικό φυσικό περιβάλλον της Τήλου.

Μάλιστα, το Just Go Zero Tilos παρουσιάστηκε στην Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Κατερίνα Σακελλαροπούλου, καθώς και σε υπουργούς της κυβέρνησης, βουλευτές, επικεφαλής φορέων και δημοσιογράφους από τον ιδρυτή και πρόεδρο της Polygreen, Αθανάσιο Πολυχρονόπουλο.

Ειδικότερα στο πλαίσιο επίσημης επίσκεψής της στην Τήλο, η Πρόεδρος της Δημοκρατίας επισκέφθηκε το νέο Κέντρο Κυκλικής Καινοτομίας (3Κ), που αντικατέστησε τον παλιό ΧΥΤΑ του νησιού, όπου μεταφέρονται τα απόβλητα για να γίνει η απαραίτητη προετοιμασία τους για την περαιτέρω κυκλική τους διαχείριση. Το 3Κ επισκέφθηκαν επίσης ο υπουργός Επικρατείας, Ακης Σκέρτσος, και ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Κώστας Σκρέκας, οι οποίοι παρακολούθησαν τη σύγ-

χρονη διαδικασία διαλογής, δεματοποίησης και κομποστοποίησης, ανάλογα με το ρεύμα των αποβλήτων. Οι δύο υπουργοί ενημερώθηκαν επίσης για τα εντυπωσιακά αποτελέσματα που καταγράφει ήδη το Just Go Zero, με σημαντικότερο όλων το ποσοστό ανάκτησης υλικών από τα απόβλητα που ήδη ξεπερνάει το 85%.

Μοντέλο για άλλες περιοχές

Στο πλαίσιο της επίσημης παρουσίασης, ο ιδρυτής της Polygreen και εμπνευστής του Just Go Zero, Αθανάσιος Πολυχρονόπουλος, αναφέρθηκε στο πρόγραμμα ως παράδειγμα εφαρμοσμένης λύσης και τεχνογνωσίας που θα μπορούσε να μεταφερθεί και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας, να αλλάξει ριζικά την αντίληψη και τις πρακτικές πολιτών και επιχειρήσεων και τελικά να συμβάλει στην

εξάλειψη της έννοιας του αποβλήτου όπως τη γνωρίζουμε σήμερα.

Ο κύριος Πολυχρονόπουλος είπε: «Στην Τήλο εγκαινιάζουμε τον πολιτισμό που θα ονομαστεί από τους ιστορικούς του μέλλοντος πολιτισμός των νησιών του Νοτίου Αιγαίου. Ενας πολιτισμός με 100% εκτροπή από ταφή, πλήρη κυκλική διαχείριση όλων των υλικών και, το σημαντικότερο, μια εντελώς νέα αντίληψη ζωής. Σε αυτόν τον νέο πολιτισμό η έννοια του αποβλήτου θα συναντιέται μόνο σε μουσειακούς χώρους».

Ενεργειακή αυτονομία

Η δήμαρχος Τήλου, Μαρία Καμμά-Αλειφέρη, ανέφερε ότι «με το Just Go Zero Tilos, που έρχεται σε συνέχεια του ευρωπαϊκού έργου για την ενεργειακή αυτονομία του νησιού (που ήδη διαθέτει με ανεμογεννήτρια και μπαταρία αποθήκευσης), η Τήλος γίνεται παράδειγμα

Το μήνυμα από τα μικρά νησιά

«**ΟΙ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ** στα πρωτοσέλιδα δεν ξεκινούν μόνο από το κέντρο, αλλά και η περιφέρεια και ιδιαίτερα τα μικρά νησιά μπορούν να γίνουν πρωτοπόροι. Σήμερα επιχειρούμε να μετατρέψουμε την Τήλο στο πρώτο νησί μηδενικών αποβλήτων», δήλωσε η Μαρία Καμμά-Αλειφέρη, αναφερόμενη στην πρωτοβουλία Just Go Zero Tilos και στα υψηλά ποσοστά ανακύκλωσης οικιακών αποβλήτων που καταγράφει το νησί. Αναλύοντας την «πράσινη» πορεία του νησιού, η κ. Καμμά σημείωσε ότι η Τήλος, ένα ξεχασμένο νησί της άγονης, πέτυχε τα τελευταία χρόνια να βγει από την αφάνεια, να καταγράψει διψήφιους αριθμούς ανάπτυξης, να καταστεί πρωτοπόρος στις ΑΠΕ, να διακριθεί για τη διαχείριση περιβαλλοντικών ζητημάτων αλλά και άλλων θεμάτων, όπως είναι το μεταναστευτικό, και να ξεχωρίσει ως τουριστικός προορισμός στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό.

Ενα ολοκληρωμένο πρόγραμμα κυκλικής διαχείρισης αποβλήτων που ξεκινάει από τη συλλογή πόρτα πόρτα και καταλήγει στην πλήρη αξιοποίηση των αποβλήτων τρέχει στο νησί

εφαρμογής πράσινης καινοτομίας και αποκομίζει πολλαπλά οφέλη: καθαρότερο περιβάλλον που βοηθά κατοίκους και επιχειρήσεις να ζουν μια καλύτερη καθημερινότητα και μεγαλύτερη απήχηση ως σύγχρονος διεθνής ταξιδιωτικός προορισμός, όπου η βιωσιμότητα μετατρέπεται σε συγκριτικό πλεονέκτημα και προσελκύει περισσότερους επισκέπτες με περιβαλλοντική συνείδηση.

Στην εκδήλωση μίλησαν, επίσης, ο υπουργός Επικρατείας, ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο περιφερειάρχης Νοτίου Αιγαίου, Γιώργος Χατζημάρκος, και ο γενικός γραμματέας Διαχείρισης Αποβλήτων του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Μανώλης Γραφάκος, ενώ βιντεοσκοπημένο μήνυμα απηύθυνε ο Ευρωπαίος επίτροπος, αρμόδιος για το Περιβάλλον, τους Ωκεανούς και την Αλιεία, Virginijus Sinkevičius.

Με τη χρήση της online πλατφόρμας Blockchain που βασίζεται στην τεχνολογία blockchain της Oracle, ο οργανισμός Keep Sea Blue προσπαθεί να απαλλάξει τη Μεσόγειο από τα πλαστικά απόβλητα. Πιο συγκεκριμένα ο οργανισμός Keep Sea Blue συνδέει φορείς περισυλλογής, φορείς ανακύκλωσης, κατασκευαστές και εταιρείες, παρακολουθεί και πιστοποιεί την κυκλική διαδρομή των πλαστικών και διασφαλίζει πλήρη διαφάνεια και ιχνηλασιμότητα καθ' όλα τα στάδια της αλυσίδας αξίας των πλαστικών. Έτσι με «όπλο» την καινοτομία, εν όψει και της τουριστικής σεζόν, που τα πλαστικά απόβλητα αναμένεται να αυξηθούν κατά 50%, ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός στηρίζει με την αξιοποίηση και των λύσεων Oracle Cloud Infrastructure και Oracle Blockchain την απαλλαγή της Μεσογείου από τα πλαστικά.

Μέσα, μάλιστα, από αυτή τη δράση ο οργανισμός Keep Sea Blue προωθεί μια στρατηγική κυκλικής οικονομίας για τα παράκτια πλαστικά και διασφαλίζει πλήρη διαφάνεια και ιχνηλασιμότητα καθ' όλα τα στάδια της αλυσίδας αξίας της παραγωγής πλαστικού, από τη συλλογή και την ανακύκλωση μέχρι την επαναχρησιμοποίηση.

Το πρόβλημα

Κάθε χρόνο, οκτώ εκατομμύρια μετρικοί τόνοι πλαστικών μολύνουν τους ωκεανούς σε όλο τον κόσμο. Η Μεσόγειος Θάλασσα, ένα από τα πλέον ευάλωτα περιβάλλοντα παγκοσμίως, δεν αποτελεί εξαίρεση στην κρίση των πλαστικών. Εκτιμάται ότι 229.000 τόνοι πλαστικών φτάνουν στη Μεσόγειο Θάλασσα κάθε χρόνο, βλάπτοντας χερσαία και υδάτινα οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα.

Ο οργανισμός Keep Sea Blue συλλέγει περίπου 150 τόνους πλαστικού κάθε μήνα, ποσότητα που αντιστοιχεί σε περίπου 5 εκατομμύρια πλαστικά μπουκάλια. Μάλιστα, με την άρση των περιορισμών λόγω πανδημίας και την αναμενόμενη σημαντική αύξηση του τουρισμού κατά τη φετινή χρονιά, η Keep Sea Blue αναμένει μια αύξηση της τάξης του 50% των πλαστικών αποβλήτων στις ακτές της Μεσογείου για το 2022. Αξίζει να σημειωθεί ότι:

Η Keep Sea Blue συνεργάζεται με εθελοντές, άλλους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, τον ιδιωτικό τομέα και τις τοπικές αρχές με σκοπό την περισυλλογή πλαστικών αποβλήτων από τις παραλίες, συμπεριλαμβανομένων υλικών όπως μπουκάλια, νάιλον και αλιευτικά δίχτυα.

Τα απόβλητα που συλλέγονται ταξινομούνται προσεκτικά και ακολουθεί επεξεργασία τους ώστε να μετατραπούν σε ανακτημένο παράκτιο πλαστικό λαμβάνοντας την πιστοποίηση Recovered Seaside Plastic, η οποία αφορά ανακυκλω-

ΤΟ BLOCKCHAIN, «ΟΠΛΟ» ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΜΟΛΥΝΣΗΣ

Ανακύκλωση πλαστικών από τη θάλασσα

μένα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν από κατασκευαστές και εταιρείες για την παραγωγή νέων προϊόντων ή συσκευασιών.

Μέσω της πλατφόρμας που υποστηρίζεται με τεχνολογία blockchain, οι πιστοποιημένοι συνεργάτες καταχωρίζουν πληροφορίες και ιχνηλατούν την προέλευση των πλαστικών μέχρι τη συγκεκριμένη παράκτια περιοχή από την οποία έγινε η περισυλλογή τους.

Οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν υλικά συσκευασίας από το ανακυκλωμένο υλικό μπορούν να προσθέτουν στα προϊόντα τους ή στις συσκευασίες το σήμα Recovered Seaside Plastic, παρέχοντας στους πελάτες τους διαβεβαίωση για την κυκλική διαδρομή τους και αξιοπίστα διαπιστευτήρια βιωσιμότητας.

Δεύτερη χρήση υλικών

Μεταξύ, μάλιστα, των συνεργατών της Keep Sea Blue περιλαμβάνεται η Klöckner Pentaplast, η διεθνής εταιρεία παραγωγής βιώσιμων υλικών συσκευασίας, που θα χρησιμοποιεί ανακυκλωμένο υλικό από παράκτια πλαστικά που έχει συλλέξει η Keep Sea Blue για την παραγωγή συσκευασιών για νωπά τρόφιμα στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Ιταλία, την Πορτογαλία, τη Γερμανία και την Τουρκία.

Όπως μάλιστα, ανέφερε σε ειδική εκδήλωση για την παρουσίαση της όλης δράσης ο Λευτέρης Μπαστά-

Στέφανος Διονυσόπουλος, Country Leader της Oracle Ελλάς

κης, ιδρυτής του οργανισμού: «Αυτό που έχουμε δημιουργήσει προσφέρει το πλεονέκτημα ότι μπορείς πλέον να παρακολουθήσεις και να δεις τι συμβαίνει με τα απόβλητα που έχεις περισυλλέξει. Αν μια ομάδα εθελοντών ή μια τοπική κοινότητα συλλέξει 200 κιλά πλαστικό, μπορούν να ελέγξουν πού καταλήγουν αυτά τα πλαστικά και πώς χρησιμοποιούνται για την παραγωγή κάποιου νέου προϊόντος. Και αυτό είναι κάτι που προσφέρει εξαιρετική υποκίνηση».

Από την πλευρά του ο Στέφανος Διονυσόπουλος, Country Leader της Oracle Ελλάς, δήλωσε: «Οι εξε-

λιγμένες τεχνολογίες αποτελούν πανίσχυρα εργαλεία για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Η Oracle ανταποκρίνεται στις προκλήσεις σχετικά με τη βιωσιμότητα με λύσεις που μπορούν να ενοποιηθούν εύκολα με τις βασικές επιχειρηματικές δραστηριότητες οποιουδήποτε οργανισμού. Η πλατφόρμα της Keep Sea Blue που βασίζεται στην τεχνολογία blockchain είναι ένας εξαιρετικά καινοτόμος τρόπος χρήσης της τεχνολογίας και είμαστε ιδιαίτερα υπερήφανοι που συνεισφέρουμε στην επιτυχία του οργανισμού. Η εφαρμογή του μοντέλου κυκλικής οικονομίας στην πράξη θα εμπνεύσει πολύ περισσότερους οργανισμούς ώστε να αξιοποιήσουν τη δύναμη της τεχνολογίας για να δημιουργήσουν επιχειρηματικές επιτυχίες με βιώσιμο τρόπο».

Υπενθυμίζεται ότι ο οργανισμός Keep Sea Blue είναι ένας διεθνής, ανεξάρτητος οργανισμός εστιασμένος στην απαλλαγή της Μεσογείου από τα πλαστικά, προωθώντας ταυτόχρονα μια στρατηγική κυκλικής οικονομίας για τα παράκτια πλαστικά. Αποστολή του είναι η ανάκτηση πλαστικών αποβλήτων από απειλούμενες παράκτιες περιοχές και η μετατροπή τους σε ανακτημένο παράκτιο πλαστικό (Recovered Seaside Plastic) – μια βιώσιμη εναλλακτική έναντι της χρήσης παρθένου πλαστικού για την παραγωγή νέων προϊόντων.

Τώρα αν μια ομάδα εθελοντών ή μια τοπική κοινότητα συλλέξει 200 κιλά πλαστικό, μπορούν να ελέγξουν πού καταλήγουν αυτά τα πλαστικά και πώς χρησιμοποιούνται για την παραγωγή κάποιου νέου προϊόντος

Η «ΠΡΑΣΙΝΗ» ΔΟΜΗΣΗ, ΜΟΧΛΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ REAL ESTATE

Αγοραστές και ενοικιαστές «ψηφίζουν» κτίρια ενεργειακά

Η εφαρμογή και περαιτέρω εξάπλωση της πράσινης δόμησης, πέραν του ότι είναι αναγκαία για το περιβάλλον, είναι και επιβεβλημένη για την επιτάχυνση της ανάπτυξης της Ελλάδας. Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούσε να «χτιστεί» ένα ολόκληρο σύστημα οικοδόμησης πράσινων κτιρίων, δηλαδή οικιστικά και επαγγελματικά ακίνητα που θα είναι κατασκευασμένα με οικολογικά υλικά, θα λειτουργούν με εναλλακτικές πηγές ενέργειας και ύδρευσης, θα εφαρμόζονται πρωτόκολλα χαμηλής κατανάλωσης και εξοικονόμησης ενέργειας και θα προστατεύουν αντί να επιβαρύνουν το περιβάλλον. Σε έναν μικρό αλλά σημαντικό βαθμό τη στροφή προς τα βιοκλιματικά κτίρια, με ολοκληρωμένα συστήματα και περιορισμένο ενεργειακό αποτύπωμα, επιτάχυνε η πανδημική κρίση, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή παράλληλα να προκρίνει αυτού του είδους τις αναπτύξεις. Ταυτόχρονα για το Ταμείο Ανάκαμψης και το νέο ΕΣΠΑ, οι «πράσινες» επενδύσεις αποτελούν απαραίτητο συστατικό της αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας. Ως εκ τούτου, στόχος είναι να ενθαρρυνθούν η υλοποίηση δημόσιων επενδύσεων και η παροχή κινήτρων για ιδιωτικές δαπάνες, ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών και επαγγελματικών κτιρίων με σκοπό τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, τη βελτίωση της ζωής των κατοίκων αλλά και την αύξηση της αξίας των ακινήτων.

Ειδικά για την αγορά των ακινήτων, η διευκόλυνση και ανάπτυξη «φιλικών προς το περιβάλλον» ακινήτων, με την ενεργειακή κλάση τους να αναβαθμίζεται δραστικά, μπορεί να αποτελέσει εκείνο τον ρυθμιστικό παράγοντα προσδιορισμού της τιμής, τόσο της ενοικίασης όσο και της πώλησης. Στο υπόβαθρο αυτό στηρίζεται σειρά έργων που έχουν ξεκινήσει να υλοποιούνται αλλά και έργων που έχουν «μετασχηματιστεί» προτάσσοντας το μοντέλο του «παθητικού σπιτιού» ως πρότυπο ενεργειακής κατανάλωσης. Η αύξηση, δε, της τιμής των καυσίμων και η κλιματική αλλαγή δεν αφήνουν περιθώρια για αυταπάτες. Το κτιριακό περιβάλλον του ορατού πλέον μέλλοντος και στη χώρα μας τείνει να είναι το παθητικό ή στη χειρότερη περίπτωση το ενεργειακά φιλικό προς το περιβάλλον κτίριο. Αλλω-

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΟΛΟΒΟΥ***

Πράσινα ακίνητα χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης είναι μια επένδυση η οποία, εκτός του ότι δίνει υπεραξία στην περιουσία των ιδιοκτητών, είναι και μια εξαιρετικά σημαντική επενδυτική κίνηση για τους αγοραστές

στε, η παγκόσμια κοινότητα εδώ και καιρό προσαρμόζει τα ενεργειακά της πρότυπα σε αυτά του παθητικού σπιτιού, καθώς έχει γίνει κοινή πεποίθηση πλέον ότι δεν μπορεί να καλυφθεί η αυξανόμενη κατανάλωση των κατοίκων του πλανήτη σε ενέργεια. Ιδιαίτερα στον κτιριακό τομέα υπάρχει τεράστιο δυναμικό εξοικονόμησης, που φτάνει το 80% με 90%. Μάλιστα, οι αειφόροι επενδύσεις, που χαρακτηρίζονται από μειωμένο κίνδυνο και αυξημένη ανθεκτικότητα έναντι εξωτερικών παραγόντων αβεβαιότητας, ξεπερνούν σε απόδοση εκείνες με χαμηλότερη αξιολόγηση σε βασισμένες Environmental, social, and corporate governance, ESG κριτηρίων.

Όσον αφορά τις κατοικίες, ο στόχος για περαιτέρω μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί μέσω και του προγράμματος ενεργειακής αναβάθμισης και αυτονόμησης κατοικιών «Εξοικονομώ-Αυτονομώ». Εκτός από τα προφανή οφέλη που υπάρχουν για το περιβάλλον, οι πράσινες κατοικίες υπόσχονται σημαντικές υπεραξίες για τους επενδυτές και μειωμένο κόστος για τους χρήστες.

Τα ακίνητα ως μια οικιστική ανάγκη είναι ένα πολύ σημαντικό εργαλείο παραγωγής εσόδων για τους ιδιοκτήτες αλλά και μελλοντικούς

αγοραστές. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι τα πράσινα ακίνητα χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης είναι μια επένδυση η οποία, εκτός του ότι δίνει υπεραξία στην περιουσία των ιδιοκτητών, είναι και μια εξαιρετικά σημαντική επενδυτική κίνηση για τους αγοραστές. Ενδεικτικά να σημειώσουμε ότι το Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) ως μια πρώτη ταυτότητα ενεργειακής απόδοσης των ακινήτων είναι πλέον απαραίτητο και φυσικά ο υποψήφιος ενδιαφερόμενος το αναζητά για την επιβεβαίωση της επιλογής του, ιδιαίτερα το τελευταίο χρονικό διάστημα. Για παράδειγμα, ένα αναβαθμισμένο ριζικά οικιστικό ακίνητο μπορεί να πετύχει ακόμα και 45-55% καλύτερη τιμή στην πώλησή του από ένα αντίστοιχο ακίνητο ίδιας χρονολογίας χωρίς καμία αναβάθμιση.

Μίσθωση ακινήτων

Αναφορικά με τη μίσθωση ενός ριζικά αναβαθμισμένου ακινήτου, η τιμή ενοικίασης μπορεί να φτάσει από 40% έως 50% υψηλότερα, γεγονός που αποδεικνύει ότι οι καταναλωτές εάν έχουν εξασφαλίσει τη μείωση των πάγιων εξόδων σε ακίνητα χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης είναι διατεθειμένοι να μισθώσουν ακριβότερα.

Παρατηρείται μια σαφής και αυξανόμενη ζήτηση για αναβαθμισμένες ή ενεργειακά πρόσφατα δομημένες κατοικίες, τόσο για αγορά όσο και για μίσθωση, ομοίως και για επαγγελματική χρήση με μεγαλύτερο ενδιαφέρον σε γραφειακές εγκαταστάσεις από πολυεθνικές κυρίως εταιρείες. Σύμφωνα, μάλιστα με τα κίνητρα για τη δημιουργία κτιρίων ελάχιστης ενεργειακής κατανάλωσης που έχει δώσει η πολιτεία, ο συντελεστής δόμησης για κατασκευές νέων ακινήτων μπορεί να αυξηθεί από 5% έως 10%.

Ηδη έχουν ανακοινωθεί για τον ελληνικό χώρο από πολλές κατασκευαστικές εταιρείες ανεγέρσεις κτιρίων αρκετών εκατοντάδων χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων με πράσινες προδιαγραφές, ώστε να ανταπεξέλθουν στη ζήτηση των ενδιαφερομένων. Αυτό φυσικά θα πιέσει στο μέλλον προς τα κάτω τις τιμές των μη αναβαθμισμένων κτιρίων ή και διαμερισμάτων. Η εξοικονόμηση και η ορθολογική χρήση της ενέργειας αποτελούν πλέον την κοινή λογική, το μέλλον στα κτίρια είναι ήδη εδώ και επιβάλλεται όλο και περισσότεροι να κοιτάξουμε στα μάτια το παρόν για να έχουμε ένα ποιοτικότερο μέλλον.

* Operating Principal της Keller Williams Athens Center

Του δρος **ΜΑΡΙΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ***

Η θάλασσα από την προϊστορία υπήρξε πηγή ποιοτικής τροφής για το ανθρώπινο είδος και σύμφωνα με πολλούς επιστήμονες, συνέβαλε θετικά στην εξέλιξη του ανθρώπινου εγκεφάλου. Με το πέρασμα των αιώνων όμως, η ανάπτυξη έφερε και την εντατικοποίηση των μεθόδων αλιείας, η οποία σε συνδυασμό με την αύξηση του πληθυσμού του πλανήτη και την κλιματική αλλαγή έχουν επιφέρει μείωση των ιχθυοπληθυσμών των αλιευμάτων, αλλά και καταστροφή οικοτόπων, ρύπανση των θαλασσών και υποβάθμιση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Η υπεραλίευση και η χρήση μεθόδων αλίευσης επιβαρυντικών για το περιβάλλον έχουν ήδη προκαλέσει σημαντικές περιβαλλοντικές συνέπειες, που μπορούν να ανασχεθούν μόνο μέσω μιας υπεύθυνης, επιστημονικά τεκμηριωμένης και πάνω απ' όλα βιώσιμης στρατηγικής, όπως αυτή που προσφέρει η ιχθυοκαλλιέργεια.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Τροφίμων (FAO) και της Παγκόσμιας Τράπεζας, μέχρι το 2030 πάνω από το 65% των ιχθυωδών προϊόντων θα προέρχεται από την υδατοκαλλιέργεια και όχι από την αλιεία.

Η σύγχρονη πρακτική της υδατοκαλλιέργειας στη Μεσόγειο ξεκίνησε κατά τη δεκαετία του '80, με τις επόμενες δεκαετίες να βρίσκουν τον κλάδο σε εξαιρετική ανάπτυξη. Οι προβληματισμοί σχετικά με το περιβάλλον είχαν ήδη αναγνωριστεί από τον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας, η οποία έχει κάνει σημαντικά βήματα τα τελευταία χρόνια στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της δραστηριότητας. Σημαντικό βήμα για την περαιτέρω μείωση των επιπτώσεων είναι η χωροθέτηση της ιχθυοκαλλιέργειας εντός οργανωμένων αποδεκτών (ΠΟΑΥ), ένας τομέας στον οποίο η Ελλάδα καινοτομεί, αλλά για γραφειοκρατικούς λόγους και εξαιτίας διαχρονικής έλλειψης πολιτικής βούλησης δεν έχει καταφέρει να ολοκληρώσει το όλο πλαίσιο για περισσότερα από 10 χρόνια.

Οι τρόποι με τους οποίους η υδατοκαλλιέργεια κατάφερε να μειώσει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις περιλαμβάνουν την προμήθεια τροφής από πιστοποιημένους παραγωγούς, την αύξηση της μετατροπής της τροφής σε παραγόμενο ψάρι, την πρόληψη διαφυγής ψαριών

ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Δραστηριότητα φιλική προς το περιβάλλον

στο θαλάσσιο περιβάλλον, τη μείωση επιπτώσεων από χημικές και φαρμακευτικές ουσίες, την περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση αποβλήτων, την εξοικονόμηση ενέργειας, την υδρανάπαυση κ.ά.

Χαρακτηριστικό της φιλικότητας της δραστηριότητας με το περιβάλλον είναι το γεγονός ότι υδατοκαλλιέργειες έχουν χωροθετηθεί σε πολλούς τόπους του ευρωπαϊκού δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. Από αναφορές των κρατών-μελών και πληροφορίες από τη βάση δεδομένων του Natura 2000 προκύπτει ότι πάνω από το 5% των τόπων του δικτύου φιλοξενούσαν δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας κατά την περίοδο ένταξής τους, δηλαδή τουλάχιστον 1.200 περιοχές. Επί της ουσίας, πολλοί από τους τόπους αυτούς εντάχθηκαν στο δίκτυο επειδή η δραστηριότητα της ιχθυοκαλλιέργειας συνέβαλλε στη διατήρηση κατάλληλων ενδιαιτημάτων για τα είδη ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Υπάρχουν ενδιαφέροντα παραδείγματα αμοιβαία επωφελούς συνύπαρξης υδατοκαλλιέργειας με τόπους του δικτύου Natura 2000. Σε πολλούς από αυτούς τους τόπους, η υδατοκαλλιέργεια ασκείται με παραδοσιακό τρόπο και θεωρείται συμβατή

δραστηριότητα ή έχει προσαρμόσει τη λειτουργία της στις απαιτήσεις διατήρησης του οικοσυστήματος.

Συγκριτικά δε με άλλες παραγωγικές δραστηριότητες, φαίνεται ότι η υδατοκαλλιέργεια βρίσκεται αναφορικά με την παραγωγή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε πολύ χαμηλότερα έως αμελητέα επίπεδα σε σχέση με την παραγωγή μοσχαρίσιου και χοιρινού κρέατος. Είναι δεδομένο επίσης ότι τα ψάρια απαιτούν σημαντικά λιγότερη τροφή. Η παραγωγή ενός κιλού πρωτεΐνης από ψάρι απαιτεί λιγότερα από 13,5 κιλά δημητριακών σε σχέση με τα 61,1 κιλά που απαιτούνται για αντίστοιχη ποσότητα πρωτεΐνης από μοσχάρι. Μια ιδιαίτερα σημαντική παράμετρος σήμερα, όπου υπάρχει πρόβλημα με τη διαθεσιμότητα καλλιεργήσιμης γης για την παραγωγή ζωοτροφών.

Η σημερινή, σύγχρονη βιώσιμη ιχθυοκαλλιέργεια χρησιμοποιεί ιχθυοτροφές περισσότερο βασισμένες σε φυτικής προέλευσης πρώτες ύλες, τα καλλιεργούμενα είδη ψαριών είναι γηγενή στην ανοιχτή θάλασσα, δεν συμβάλλει σε περιβαλλοντικές επιπτώσεις σχετικά με τα απόβλητα στις γύρω περιοχές, δεν επηρεάζει την τοπική άγρια ζωή ούτε αποτελεί κίνδυνο για τους τοπικούς άγρι-

ους πληθυσμούς ψαριών, δεν εμπλέκεται με γενετικά τροποποιημένα ψάρια ή ιχθυοτροφές, αποφεύγει την υπερ-εκμετάλλευση πόρων όπως το πόσιμο νερό και ενισχύει την οικονομική και κοινωνική ευμερία των τοπικών κοινοτήτων. Τέλος, να μην παραβλέπουμε πως τα καλλιεργούμενα ψάρια δεν εκτίθενται σε περιβαλλοντικούς ρύπους, όπως π.χ. τα βαρέα μέταλλα ή ο υδράργυρος, αφού η τροφή τους είναι αυστηρά ελεγχόμενη, αλλά και το περιβάλλον τους ελέγχεται σε καθημερινή βάση.

Σήμερα λοιπόν, η ιχθυοκαλλιέργεια θεωρείται μια φιλική προς το περιβάλλον δραστηριότητα μέσω της οποίας παράγονται προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας και πρωτεϊνικού περιεχομένου, με κατανάλωση ενέργειας και νερού χαμηλότερη από την αντίστοιχη απαιτούμενη για την κτηνοτροφία. Πιθανότατα να αποτελεί την πιο ασφαλή περιβαλλοντικά λύση του επισιτιστικού προβλήματος, αφού η ζήτηση ζωικής πρωτεΐνης για την παγκόσμια κοινότητα συνεχώς αυξάνεται, ενώ η αλιεία αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα με τα μειούμενα ιχθυαποθέματα.

* Ο δρ Μάριος Θεοδωράκης είναι διευθυντής ανάπτυξης της AMBIO S.A.

Η σημερινή, σύγχρονη βιώσιμη ιχθυοκαλλιέργεια χρησιμοποιεί ιχθυοτροφές περισσότερο βασισμένες σε φυτικής προέλευσης πρώτες ύλες, τα καλλιεργούμενα είδη ψαριών είναι γηγενή στην ανοιχτή θάλασσα, δεν συμβάλλει σε περιβαλλοντικές επιπτώσεις σχετικά με τα απόβλητα στις γύρω περιοχές, δεν επηρεάζει την τοπική άγρια ζωή ούτε αποτελεί κίνδυνο για τους τοπικούς άγριους πληθυσμούς ψαριών, δεν εμπλέκεται με γενετικά τροποποιημένα ψάρια ή ιχθυοτροφές, αποφεύγει την υπερ-εκμετάλλευση πόρων

ΥΓΕΙΑ

Μια υπογραφή που μας δεσμεύει!

Η συνεχής εξέλιξη με γνώμονα τον σεβασμό στην
ανθρώπινη ζωή και αξιοπρέπεια, για μια υγεία που
αξιζουμε όλοι, είναι για μας κάτι περισσότερο από στόχος.
Είναι δέσμευση.

ΥΓΕΙΑ Ερυθρού Σταυρού 4 & Κηφισίας, 151 23 Μαρούσι www.hygeia.gr
Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 210 6867000

υγεία

Με ευθύνη για τη ζωή
ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΗΗΓ